

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, lokak. 3 - Wed. Oct. 3, 1990

FINNISH AMERICAN WEEKLY

86 vuosikerta Vol. LXXXVI No. 39

45 cents

Virolainen odottaa aloitetta Karjala-neuvotteluista

"Päätös rauhansopimuksesta kiihdyttää keskustelua"

Valtioneuvos Johannes Virolainen (kesk) uskoo keskustelun Karjalan palauttamisesta kiihtyvän karjalaisten keskuudessa nyt, kun hallitus on todennut Pariisin rauhansopimuksen osin mitätöidyksi.

Karjalan liittoa viime kevääseen asti johtaneen Virolai-

sen mukaan karjalaiset ovat hyvin tyytymättömiä siihen, että hallitus ei ole ottanut Karjalan palauttamista esille keskusteluissa Neuvostoliiton kanssa, vaikka sotaan johtanut Molotov - Ribbentropin sopimuskin on kumottu.

Virolaisen mukaan myös

Neuvostoliitossa on jo järjestöjä, jotka vaativat alueiden palauttamista välittömästi. Hän on itsekin saanut postia näihin yhdistyksiin kuuluvilta ihmisiltä.

"Me luotamme hallitukseen"

Karjalan liitto ei kaikesta huolimatta ole esittänyt Suomen hallitukselle tiukkoja vaatimuksia. "Olemme sanoneet, että asia pitäisi ottaa esille. Me kuitenkin luotamme hallitukseen, emmekä halua lähteä metelöimään", Virolainen sanoo.

Virolainen muistuttaa, että presidentit Paasikivi ja Kekkonen ottivat Karjalan esille keskusteluissa Neuvostoliittolaisten kanssa 1940- ja 1950-luvuilla.

"Me uskomme, että nykyinen hallitus ottaa asian esille sitten kun se katsoo tilanteen muuttuneen. Toistaiseksi hallitus on ollut sitä mieltä, että ajankohta ei ole sopiva."

Virolainen ei hyväksy Max Jakobsonin arviota, jonka mukaan Karjalan palauttaminen voisi tulla Suomelle liian kalliiksi. "Me karjalaiset kyllä katsomme, että se on niin kallis maakunta meille, että me olemme valmiit tekemään siellä töitä vaikka ilmaiseksi monta vuotta jos se saataisiin", Virolainen lupaa.

Hän pitää Neuvostoliiton ja Japanin neuvotteluja Kuriilien saarista Suomen kannalta tärkeinä. Jos Neuvostoliitto luovuttaa sodan lopussa valtaamia saaria Japanille, Karjalan liitto tulee pitämään sitä esimerkkitapauksena.

Keskustan täysi tuki presidentille

Suomen keskusta antaa täyden tukensa tasavallan presidentin lausunnolle Pariisin rauhansopimuksen ja yysopimuksen tulkinnasta.

Keskustan puoluesihteer Erja Tikka pitää selvänä, että tähän ratkaisuun on päädytty perusteellisen harkinnan jälkeen, eikä kyseessä ole Suo-

men ulkopoliittikan uudelleenarviointi.

"Muuttuneissa oloissa on hyvien naapuruussuhteiden merkitys edelleen keskeinen", Tikka sanoi äskettäin Joensuuissa.

Keskusta muistuttaa pitävänsä ensisijaisena Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen riippumattomuuden säilyttämistä. Tämä tavoite kulkee Tikan mukaan taloudellistenkin etujen edellä.

Keskusta pitääkin EY:n kehittämistä yhä tiiviimmin poliittisen ja sotilaspoliittisen liittoutuman suuntaan esteenä Suomen täysjäsenyydelle.

Rehn ja Holkeri huippukokouksessa

Suomen pääministeri Harri Holkeri ja puolustusministeri Elisabeth Rehn osallistuivat viikon loppuna New Yorkissa järjestettäviin YK:n lastenapujärjestön Unicefin lasten huippukokoukseen.

Suomen kokousvaltuuskuntaan kuuluvat lisäksi suurlähettiläs Klaus Törnudd, alivaltiosihteeri Ilkka Ristimäki,

neuvotteleva virkamies Pasi Rutanen ja kehitysysteistyösihteeri Anna Liedes.

Lasten oloja pohtiva huippukokous alkoi lauantai-iltana ja jatkui koko sunnuntain.

Kokoukseen osallistuivat mm. Englannin pääministeri Margaret Thatcher, presidentti George Bush ja Belgian kuningas Baudouin.

Suomi neljäs palkkojen MM-kisassa

Suomalainen palkkapussi on neljänneksi paksuin maailmassa.

Äkkipäätään uljaalta tuntuva sija saavutetaan Maailmanpankin uudessa tilastossa, jonka mukaan Suomen palkanansaitisijoiden nimelliansiot ylitetään maailmassa vain Sveitsissä, Luxemburgissa ja Japanissa.

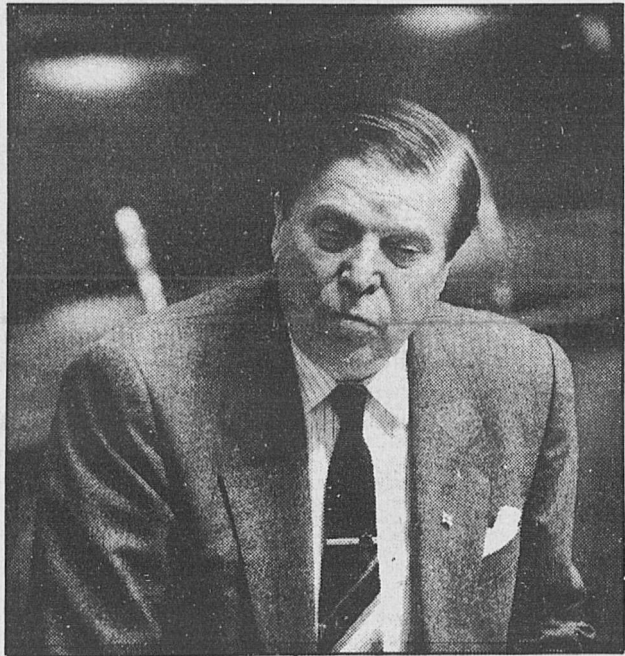
Suomalainen ansaitsi viime vuonna keskimäärin 22,060 dollaria eli 183-kertaisen määrän verrattuna maailman alhaisimman tulotason maiden Etiopian ja Tansanian vastaavaan lukemaan.

Tilaston kärkeä maista Luxemburgin vastaavaksi lukemaksi ilmoitettiin 24,860, Japanin 23,730 ja Suomen 22,060 dollaria. Suomen jälkeen seuraavina olivat Norja, Ruotsi (21,710 dollaria), Islanti sekä vasta kahdeksan-

tena Yhdysvallat (21,100 dollaria).

Tilasto ei kuitenkaan mittaa aineellista elintasoa. Sitä vääristävät toisaalta valuuttojen arvostuserot ja toisaalta tietenkin myös elinkustannusten erot eri maissa. Eräät asiantuntijat arvioivat Suomen markan olevan noin viidenneksen verran yliarvostettu. Tämän suuruinen korjaus pudottaisi Suomen kauas tilastokärjestä.

Tilasto todistaa myös varakkuuden ja korkean iän suorasta riippuvuudesta. Niissä maissa, joissa ihmisten keskimääräinen odotettavissa oleva elinikä on alle 50 vuotta tulot ovat keskimäärin 280 dollaria vuodessa. Rikkaiden maiden yli 18,000 dollaria vuodessa ansaitsevien kansalaisten keskimääräinen elinikä ylittää 73 vuotta.

Johannes Virolainen

Max Jakobson

Erja Tikka

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 8-10

- Finns, fins, fire and firewater -- stories from Vermont by Lillian Davidson
- TORI '90 roundup
- News from Lake Worth's Kentta Hall

Sisäsivuilla:

- Amerikansuomalaisia lauluja tutkimassa sivu 2
- Connecticut & New York sivu 4
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Karjala-kuumetta

Valtioneuvos Johannes Virolaisen mukaan Suomen hallituksen tulisi vaatia Neuvostoliittoa palauttamaan toisessa maailmansodassa valtaamansa Karjalan maakunta takaisin suomalaisille. Lausunto on kuin kaikuna monien amerikkansuomalaisten ajatuksille ja sanoille.

Tavallaan tämä on verrattavissa 1920- ja 30-lukujen Karjala-kuumeeseen. Ainoana erona on, että silloin amerikkansuomalaiset olivat itse valmiit muuttamaan Karjalaan, nyt he haluavat sen suomalaisille heidän asutettavakseen.

Pakostakin tulee ajatelleeksi, miksi ja miten. Vaatimuksen toteuttaminen ei olekaan aivan yhtä yksinkertaista kuin mitä asiaa ajavat saattavat ajatella. Voisiko olla mahdollista, että vaatimus perustuukin yksinomaan tunteisiin?

Suomi on muuttunut suuresti sitten toisen maailmansodan. Maan elintaso on yksi maailman korkeimmista. Ihmiset elävät hyvin rakennetuissa kaikin mukavuuksin varustetuissa asunnoissa. Tuskinpa monikaan olisi valmis pakkamaan laukkunsa ja kampeensa ja muuttamaan Karjalaan, jos se Suomelle palautettaisiin.

Virolainen sanoo kaikkien entisten karjalaisien olevan valmiina tekemään työtä vaikka ilmaiseksi, jos maakunta Suomelle palautettaisiin. Millaisin perustein hän esittää lupauksensa? Se ikäpolvi, joka joutui jättämään Karjalan, alkaa jo ikääntyä. Monestakaan ei ole enää rankkaa työtä tekemänsä. Heidän jälkeläisillään ei ole Karjalaan yhtä sitovia tunteita, heille se on vain heidän vanhempiensa entinen kotiseutu. Tuskinpa monikaan heistä sinne muuttaisi.

Entäpä nykyiset Karjalassa asuvat ihmiset, mitä tapahtuisi heille, jos Karjala palautettaisiin? Joutuisivatko he jättämään nykyisen kotiseutunsa nykypäivän suomalaisille ja saisivat lähteä evakkomatkalle kuten suomalaiset 50 vuotta sitten?

Tuskinpa Neuvostoliiton hallitus suosittelisi, että he jäisivät asuinseudulleen ja tulisivat Suomen kansalaisiksi. Voimmeko olla edes varmoja, että he haluaisivat olla suomalaisia?

Suomi on laaja maa. Ainakaan tilanahtauden takia lisämaata ei tarvita. Työvoimaa on jouduttu viime aikoina hankkimaan jopa ulkomailta, koska omat eivät ole riittäneet. Miten käy, jos Karjalaa ryhdytään työllistämään?

Amerikkansuomalaisten huumorilaulujen kertomaa

Nuorten miesten ja naisten laulaminen 1800-luvulla ei ollut sinänsä ihmeellistä, sillä se oli jokapäiväistä elämää. Ajan rekilaulut olivat heidän tapansa korostaa oman tahdon merkitystä ja ennenkaikkea vapautta. Se kaikui viisuissa jotka olivat monesti humoristisia, kuten seuraavassa:

*Seittemän akkaa seinän takana
seisoo kuin pilaria
Eik ne siltä tietää saa
flikkaan riijaria*

tai

*Toisilla käres on helapää
ja toises riimunvarsi,
kun nämä pojat likkaha menöö
ja estot tiältä karsi*

Yhteiskunnallinen murrosilmiö, siirtolaisuus heijastui myös yhä enemmän lauluihin. Oloihinsa tyytymätön renki saattoi sanaella leikkuupellolla:

*Enkä minä viitti työtä tehrä
Kyyrän vainioilla
kun Ameriikas on niin hyvä olla
ja helppo herrastella*

Hän oli kuulemansa pohjalta samaistanut toisiinsa amerikkansuomalaisten elämän. Siellä renkikin olisi herra ja piikakin olisi ihminen. Houkuttava lähteä lisäsivät jo siirtolaisiksi menneiden kirjeet, joiden mukana tuli oikeita dollareita tai ainakin tietoa paremmasta toimeentulosta. Oli tuki monia muita syitä miksi lähdettiin, kaikki varmasti yhtä painavia.

Lisäksi usea siirtolaiseksi päättynyt kuljetti mukanaan vähäisen omaisuutensa ohella soitto- ja laulutapansa Lännen maahan antamaan lohtua ja luomaan turvallisuutta uusissa ja oudoissa oloissa. Kansanlaulut siis kuuluivat Amerikan raitillakin.

Amerikan maassa on...

Suomalaisen siirtolaisen arki oli kovan työn tekemistä. Entisen perinteen mukaisesti syntyi joukko lauluja, jotka olivat sidoksissa uurastukseen. Niissä kaivosmiehet, metsätyöläiset, kalastajat ja maanviljelijät toivat esille omaa asemaansa siirtolais- ja työnteisössään.

Me henki oli voimakas, sillä samoista työpaikoista olivat kilpailmassa mm. irlantilaiset, italialaiset ja puolalaiset. Suomalaiset kaivosmiehet eli mainarit saattoivat naljailla muille työryhmille:

*Käyn syvyydessä alla maan mä
työssä toimien
Ja händeliä pyörittää saan
kautta voimien
Mun nimeni on mainari sen
arvon mukahan
Jo parempi kuin lanteri ei kiellä
kukaan*

Sanalliseen kiusotteluun vastattiin vielä nasevammalla riimittelyllä, mutta joskus, varsinkin jos oltiin kapakassa saattoi tilanne muuttua käsiryysiksi ja joukkotappeluksi, jossa heiluivat pullot, puukot ja puntarit.

Yhtäläillä suomalainen siirtolaisnainen uurasti muiden palkollisena. Kaupunkien ravintolat, täysihotellit, hotellit ja yksityiset työnantajat hakivat alinomaan naisia kokeiksi, tarjoilijoiksi ja apulaisiksi. Kiirettä ja tekemistä riitti vaikka muille jakaa.

*Ja sitte sain minä tiskarin
paikan
yhteen jentlemanniin
jossa misis oli Saksan
natsuunaa
ja mestari airismanni*

*Siellä sviippiä täytyi lattiat
ja tostia kliinaella
sain istua takapoortsilla
ja sliippiä upstehella*

*Mun peipiä täytyi paimentaa
ja selerissä pestä pyykki
misis laiska kuin lehmä ja
sillekin
mun silitellä täytyi syyti*

Ainoan huojuksen elämään toi tullessaan torstai-päivä, joka oli vapaa. Tuolloin kotiapulainen saattoi luoda ja pitää yllä läheisiä ihmissuhteita ja käydä vaikka tanssimassa paikallisella seuratalolla eli haalilla.

*Kun tulee se torstai päivä
niin tiskareilta poistuu ikävän
häivä*

*He korsetin pingottaa
vyötärölleen
ja silkkitanttunsa pukevat
ylleen*

Amerikkansuomalaisen naisen arkea kuvasivat myös lauluissaan Hiski Salomaa, Arttur Kylander ja Antti Syrjäniemi.

Haalien huumorimiehet

Haalien seinien suojissa kohtasivat toisensa niin maineri, lokari kuin tiskarikin. Ohjelmasta vastasivat erilaiset torvisoittokunnat ja orkesterit sekä laulajat.

Esitettiin kaikkea kansanmusiikin ja taidemusiikin välistä. Myös kuplettilaulajat kunnostautuivat ja kuvailivat värikkäästi sekä vanhan maan että Amerikan ihmeellisyksiä ja ihmisiä kaikelle kansalle. Heitä oli lukuisia ja suurin osa heistä on jo kadonnut taivattamattomiin historian hämääseen.

Jäljelle ovat jääneet ne, jotka jo aikanaan olivat tunnettuja ja suosittuja esiintyjiä niin haalien lavoilla kuin levytyksissäkin. Heitä olivat edellä mainitut Hiski Salomaa, Arttur Kylander ja Antti Syrjäniemi, mutta samoin Leo Kauppi, Ernest Paananen ja Elmer Lamppa.

Yhteisistä riennoista Hiski toi esille mm. nimipäiväjuhlat, joista on kuvaus kappaleessa "Dahlmannin paarit":

jatkoa seuraavalla sivulla

Nimipäivät

Lokakuun 10 p., Aleksis
Aleksis
Lokakuun 11 p., Otso, Ohto
Lokakuun 12 p., Aarre, Aarto
Lokakuun 13 p., Taina, Tanja
Taija
Lokakuun 14 p., Elsa, Else
Elsi
Lokakuun 15 p., Helvi, Heta
Lokakuun 16 p., Sirkka
Sirkku

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1990: Yhteensä \$7,881.62

Eino A. Tofferin muistolle

Toini Laakso, Fitchburg, MA \$50.00
Mrs. Rendell E. Howard Jr., Leominster, MA \$25.00
Ina & Ray Sliwinski, Lantana, FL \$10.00
Laila V. Pera, Ashburnham, MA \$5.00
Sirkka & Eugene Höglund, Ashburnham, MA ... \$10.00
Eila A. & Turo L. Hallfors, Lunenburg, MA \$50.00
Lorna & Dana M. Sulin, Fitchburg, MA \$20.00
Weikko & Ellen Hill, Fitchburg, MA \$20.00

Arvid Nurmen muistolle

Violet & Charles Mäki, Port Chester, NY \$10.00

Helen Pizarukin muistolle

Tauno & Kim Aalto, Manomet, MA \$10.00

Vanhempiensa Matilda ja Andrew K. Nisulan

ja Selma J. ja Arthur Lindbergin muistolle
Walter & Esther Nisula, Quincy, MA \$25.00

Kiitos lahjoittajille!

AMERIKAN...

jatkoa edelliseltä

Juhlapöytä oli kauniiksi laitettu
ja viinit oli laseihin jo kaadettu
siellä gramofoni soitteli valssia
ja nuoremmat alkoi myös

Minä tanssihin pyysin missis
Hilliä
toiset joivat ja söivät Norjan
silliä

Ja se aamuyö oli vasta reilua
koska minäkin aloin siellä

Missis Dahlmanni ylös vielä
nostettiin
ja se pöytälamppu lahjaksi sille
ostettiin
Hot-Dogsit, ice-creamit syötiin
viel
ja biirillä kostutettiin kiel

Oli menty juhlimaan Dahlmannille oikein perheiden voimin. Meno oli sutjakkaa, juotavaa ja syötävää riitti. Vaikka kyseessä oli amerikkalainen tyyli juhla, oli siihen jäänyt jotakin suomalaista.

Arthur Kylander pohdiskeli lauluissaan iloja ja suruja. Hän toi esille kaikkia kosketavan vitsauksen, joka oli työtömyys, joka uhkasi ihmisten elämää toistuvasti kuin heinäsiirakan Egyptin maata:

Kun kuljin mä kulkurin lailla
Oli mullekin käynyt niin
Että työtä olin myös vailla
Menin tehtäisiin ja kaivoksiin
Vaan kailla silloin vain kuulla
sain sen
Come around again, yes come
around again
Me ehkä jos joskus viel
tarvitaan
Ei tiedä vaan, sä come around
again

Yleensä kiertely ei jatkunut loputtomiin vaan paremmat ajat koittivat. Silloin oli mahdollisuus jopa unelmoida Elmer Lampan tavoin, joka ihastui T-malli Fordiin seuraavasti:

Tytöt ne vain tanssii ja
fläppäilee
noiden sheikkipoikain kanssa
Tämä poika maantiellä ajelee
tuolla Pelti-Liisallansa

Sylinsä on hytkyvän pehmoinen,
siinä mä istua tykkään
Vaikkapa kauankin istahtanen,
niin pois ei se luotansa lykkää

Siinä Henry Fordin luomusta kuvailtiin kuin... olisipa Henry vain ymmärtänyt. Monipuolisuusmies Antti Syrjäniemi oli hänkin varsinainen kuplettimeistari, joka sai mainetta ajankohtaisista lauluistaan. Hän jakoi niin ruusuja kuin risuja silloin kun näki siihen aihetta.

Lineekö menettänyt hiukkasen sydäntään Viola Turpeiselle, kun teki tälle nimikolaulun. Tuo ei ollut sinänsä outoa sillä Viola oli melkoinen nainen:

Vieläkin seikka se mieleeni
kun Turpeisen tyttö oli
remmissä
Olipa se senlaista rentoa
touhuu
kumma kun kaikki pysy
hengissä
Hanuri kun lauleli tyttären
rinnalla
hittan tilatula hittantaa
nuoret ja vanhat ne hyppeli
innolla hittan...

Suutarit hakkas kun kenkää-
lestillä
nikkarit lykki kuin höylällään
Oli siellä vientiä emännin ja
leskillä
Muurarit laski kuin moskaa
tielle hittan...
seppäkin astu kun kuumalle
hielle hittan...

Oli siinä paksua oli siinä
hoikkaa
toisilla suuki oli törössä
Harvoin on nähty niin komiata
roikkaa
akoillaki tukat oli pörröissä
Tyttö se soitteli nauroja ja
rallatti hittan...
ja kaikki ne sanoivat että kyllä se
kannatti hittan...

Suomalaiset tuntuivat pistäen jalalla varsin koreasti Lanesvillen Cape Annilla eli Kii-pillä, mutta olihan hanurin takana Viola. Hän oli tunnettu ja haluttu esiintyjä kaikilla Amerikan suomalaishaaleilla aina kuolemaansa asti.

Huumorimiesten lauluihin on mahtunut vielä paljon muuta. Yhteistä niille kaikille on kuitenkin se, että ne oli luotu viihdyttämään. Saattamaan ihmiset hetkeksi irti arjesta ja tuottamaan heille iloa.

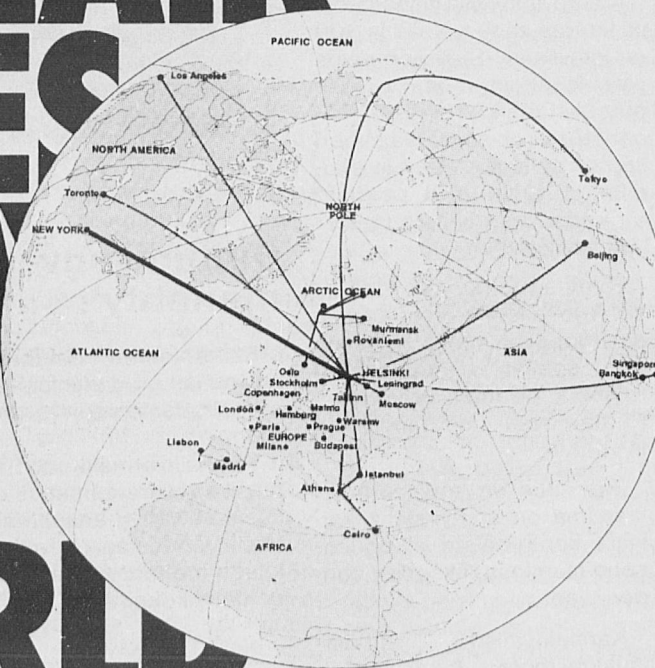
Huumorilaulajien kulta-aikaa olivat 1920-1930-luvut, jolloin he esiintyivät ahkerasti pitäen kiertueita. Muutoksen tilanteeseen toi radio, joka 1920-luvun uutena viestimenä alkoi kilpailla viihteen tarjoajana, ulottuen lähes jokai-

jatkuu sivulla 5

Viola Turpeinen

FINNAIR GIVES AWAY THE WORLD

FINNAIR is pleased to announce that Business Class passengers can now earn four times actual mileage when traveling to Finland, Europe and the Far East:

For a limited time only (actually until 11/30/90), Finnair is going to be awarding a bonus of **double mileage** to all members of the Finnair Frequent Traveler Plan.

Up to 4 times actual miles flown.

Coach passengers will receive double actual mileage flown and Business Class passengers will receive 4 times actual mileage.

10,000 mile enrollment bonus.

If you're not a member of the Finnair Frequent Traveler Plan, during this promotion, join when you fly and receive a double sign-up bonus of 10,000 miles.

Earn free travel with as few as 50,000 miles.

The Finnair Frequent Traveler Plan is one of the most generous in the business. Awards begin with only 10,000 miles, and you can earn a free roundtrip Coach/Tourist Class ticket to Finland after accumulating just 50,000 miles.

With double mileage and the sign-up bonus, travel Finnair Business Class roundtrip to Beijing, Bangkok, or Singapore, and you can earn over 80,000 FFTP miles... enough for a free roundtrip Business Class ticket from New York to Helsinki.

So, the next time you go to Finland, Scandinavia, or beyond to the Soviet Union, Eastern and Central Europe or the Far East, go with Finnair, the shortcut to the East.

For reservations or more information, call your travel agent or Finnair. **800-950-5000.**

FINNAIR
Uncommon Concern for the Individual

Destination	One Way Miles (NY)	Double Miles	Quadruple Miles	Roundtrip Quadruple	Destination	One Way Miles (NY)	Double Miles	Quadruple Miles	Roundtrip Quadruple
Helsinki	3,800	7,600	15,200	30,400	Munich	4,800	9,600	19,200	38,400
Copenhagen	4,300	8,600	17,200	34,400	Prague	4,800	9,600	19,200	38,400
Oslo	4,300	8,600	17,200	34,400	Vienna	4,800	9,600	19,200	38,400
Stockholm	4,300	8,600	17,200	34,400	Warsaw	4,800	9,600	19,200	38,400
Leningrad	4,300	8,600	17,200	34,400	Athens	5,300	10,600	21,200	42,400
Moscow	4,300	8,600	17,200	34,400	Cairo	5,300	10,600	21,200	42,400
Tallinn	4,300	8,600	17,200	34,400	Istanbul	5,300	10,600	21,200	42,400
Berlin	4,800	9,600	19,200	38,400	Bangkok	9,800	19,600	39,200	78,400
Budapest	4,800	9,600	19,200	38,400	Beijing	9,800	19,600	39,200	78,400
Hamburg	4,800	9,600	19,200	38,400	Singapore	9,800	19,600	39,200	78,400
London	4,800	9,600	19,200	38,400	Tokyo	9,800	19,600	39,200	78,400

Imatra täyttää 100 vuotta

BROOKLYN, NY - Kansallisseura Imatra täyttää ensi vuonna 100 vuotta. Kunnioitettavaa ikää aiotaan juhlia koko vuoden. Juhlia on kaikkiaan neljä:

Lauantaina, **tammik. 12, 1991** juhlietaan seuran perustavaa kokousta. Se pidettiin tammik. 13, 1891.

Lauantaina, **kesäk. 22, 1991** vietetään Imatran perinteisiä juhannusjuhlaa tavannoista näyttävämmin.

Syysk. 19-22, 1991 järjestetään juhlatuokio, joka on 100-vuotisjuhlallisuuksien päätapahtuma.

Sunnuntaina, **jouluk. 8, 1991** kunnioitetaan Suomen itsenäisyyttä. Tilaisuus on samalla juhluvuoden päätös.

Imatra seura kutsuu amerikansuomalaisia esiintyjä edellämmainittuihin tilaisuuksiin. Tapahtumat keskittyvät syys-

kuussa pidettävään juhlatuokioon, johon tarvitaan eniten esiintyjä.

Tervetulleita ovat tasokkaat taidemaalarit, valokuvaajat, näytelmäseurat, tanhuryhmät, lausijat, taikurit, humoristit, iskelmä- ja klassilliset laulajat, luennoitsijat ja seminaarinpitäjät, kaitafilmiä esittäjät ynnä muut.

Juhlallisuudet pidetään Imatran omassa talossa 740 40th Street, jossa on hyvät tilat esiintyjille.

Kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteys osoitteella: Imatra Hall, 740 40th Street, Brooklyn, NY 11232 (Att. Veikko Laiho)

Lisätietoja saa myös puhelimitse seuraavilta henkilöiltä: Veikko Laiho (718) 438-1960 ja Anne Leirola (718) 435-1736.

Wolfgang Amadeus Mozart

Mozartin sairaskertomus

Wolfgang Amadeus Mozart kuoli todennäköisesti keuhko-kuumeeseen, joka aiheutui munuaissairaudesta. Tähän tulokseen on tullut Mozartin viimeisiä päiviä tutkinut lääkäri Mary Weather.

Weather ei löytänyt mitään todisteita siitä, että kateellinen havisäveltäjä Antonio Salieri olisi myrkyttänyt Mozartin niin kuin monesti on väitetty.

Mozart kuoli Wienissä 5. joulukuuta 1791 35-vuotiaana. Hän sai valmiiksi vuosina 1780 - 90 lähes 300 sävellystä.

Viimeisinä vuosinaan hän valitti masennusta, päänsärkyä, hammassärkyä ja hänen tuotteliaisuutensa väheni. Hän lahtui ja kävi entistä kalpeammaksi säveltäessään "Sielumessua", jota hän ei koskaan saanut valmiiksi.

Mozartin oireet eivät sovi yhteen elohopea-, lyijy- tai arsenikkimyrkytyksen kanssa, Weather kirjoitti brittiläisessä Journal of Royal Society of Medicine -lehdessä.

Lasikuvun alle

Neljä naista ja neljä miestä aikoo viettää kaksi vuotta "pienoismaailmassa" jättiläsmäisen lasikuvun alla Arizonan autiomaassa.

Projektin alullepanija on 44-vuotias texasilainen miljonääri Edward Bass. Kokeessa tutkitaan ihmisten elämää olosuhteissa, joissa yhteyksiä muuhun maailmaan ei ole.

Kuvun alla on noin kaksi ja puoli eekkeriä maata. Tutkijoiden asuntojen lisäksi on puutarha sekä erilaisia "biologisia ympäristöjä".

Kiehtovimmassa ympäristössä kasvaa sademetsää ja 300 eri kasvilajia. Siellä on myös pienoiskokoinen vuori vesiputouksineen. Toisessa ympäristössä on savannia siihen kuuluvine kasveineen ja eläimineen, jotka ovat peräisin Afrikasta, Australiasta ja Etelä-Amerikasta.

Ryhmä tuottaa itse ruokansa. Ruokalistalla on pääasiasa trooppisia ruokalajeja kuten papaijaa, viikunoita, banaaneja, perunaa ja kahvia. Puutarhassa pidetään sikoja ja vuohia.

Tarkoitus on, että pienoismaailma on eristyksissä kaikista kontakteista ulkopuoliseen maailmaan kahden vuoden ajan.

Kansainvälistä tutkijajoukkoa johtaa 38-kasvitieteilijä Linda Leigh. Kaikki kokeeseen osallistuvat ovat naimattomia.

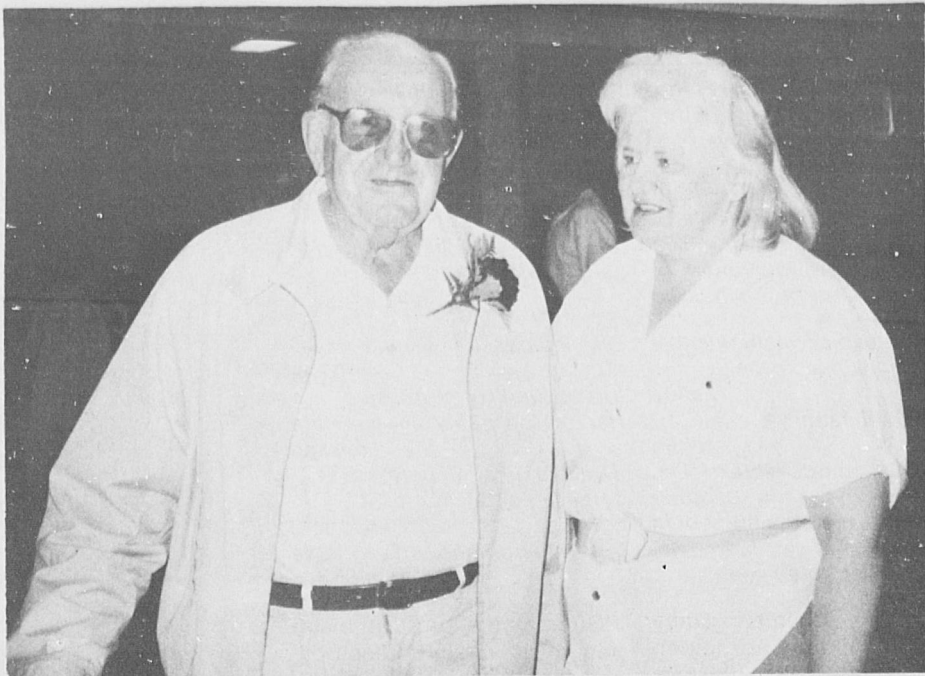
Kokeen noin 30 miljoonan dollarin kustannuksista vastaa pääasiassa miljonääri Bass.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC

Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

Toimintarikasta Aura Seuran kesää

Aura Seuran kesätoiminta tekee loppuaan, mutta mukavat muistot ovat siitä jäljellä. Syyskuun kokouksessa huomioitiin Arne Kujalan (ylhäällä) 75. syntymäpäivää kahvi- ja kakkutarjoilun muodossa. Kuvassa päiväsankari Arne Kujala (vas.) kukka rinnassa ja Aura Seuran monitoimi "leidi" Eila Mäkipuro tuomassa ystävien onnentoivotuksia.

Samana iltana oli esillä seuran jäsenten kasvimaiden tuotteita. Aura Seuran on maanviljelysseura, ja alakuvasta nähdään, että maanviljelystä todella harrastetaan. Monet tomaatit, kurkut, kaalit, punajuuret, porkkanat, hedelmät ja kukat olivat toinen toisiaan komeimpia.

Anja Laurila

Delfiinivauva menehtyi

Särkänniemen delfinaarion ensimmäinen delfiinipoikanen menehtyi sisäiseen verenvuotoon.

Vaikka jo ennakoon tiedettiin, että vain kolmasosa poikasia selviytyy ensimmäisestä elinvuodestaan, Veeran poikasen menehtyminen oli mautentava kokemus.

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H. Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Syysk. 27, 1990

Viikkomme alkoi taas ihanaalla kahvikonsertilla maanantai-iltapäivällä, josta nautimme kovin.

Sairaskodista nukkui ikiuuteen Mrs. Martha Hokans 19 p., syyskuuta 90 vuoden ikäisenä. Otamme osaa omaisten suruun. Muistotilaisuus oli tiistaina 25 p. kotimme ruokasalissa. Pastori Pentti Mäki puhui ja laulua esitti Irja Heino sekä Lepokodin Hopeahap-

set.

Keskiviikko oli taas vilkas päivä. Helping Hands -ryhmä työskenteli kovalla paineella aamun ja iltapäivällä oli asukkaiden kuukausikokous. Illalla kokoontui johtokunta pu-

heenjohtaja Reino Laineen johdolla.

Torstaina katselimme videofilmiä "Rosvo-Roope". Perjantaina hartaushetkessä puhui Tenho Tamsi ja musiikista vastasi Bertha Penttilä.

Lämpimät kiitoksemme teille molemmille sekä Maija Ojalalle kirjalähettyksestä, Frans Bertellille työkaluista ja Lasse Sjöströmille filmeistä sekä teille kaikille ystävillemme rakkauden työstämme täällä.

Mikäli teillä, hyvä kuulija, on aikaa niin käykää tervehtimässä asukkaitamme täällä. Aika on arvokkainta mitä voitte heille antaa.

Huom! Lepokodin Ystävien myyjäiset ovat Annan Majassa lauantaina, lokakuun 13 p., klo 8:00. Pitäkää päivä mielessä.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

AMERIKAN...
jatkoa sivulta 3

Berkeley, CA.

seen kotiin. Toinen maailmansota myllerryksineen lopetti kuplettimesten esiintymiset. Tuli muuta ajateltavaa.

Huumorilaulun uutta tulemistä ovat olleet 1970- ja 1980-luvuilla USA:ssa toisen ja kolmannen polven soittajien ja laulajien tekemät levytykset. Heitä ovat esimerkiksi Robert "Bobby" Aro, Oren Tikanen, Allan Reko ja The Third Generation yhtye. Heidän kauttaan vanhat mestarit, Hiski ja kumppanit, ovat löytäneet jälleen tiensä amerikkalaisiin sydämiin.

Juha Niemelä

Artikkelin kirjoittaja toivoo, että kaikki ne henkilöt, joilla on hallussaan vanhoja käsin kirjoitettuja lauluviikkoja, laulukirjoja, nuotteja, sävellyksiä, levyjä tai muuta aiheeseen liittyvää materiaalia, ottaisivat yhteyttä joko häneen tai Turun Siirtolaisuusinstituuttiin, jotta tallella oleva perinneaineisto tulisi taltioituksi. Monet amerikkansuomalaisten perustamat arkistot ovat myös kiinnostuneita tallentamaan kyseisen materiaalin. Älkää missään tapauksessa heittä-mään aineistoa menemään, vaan antakaa se tallentajien hoiviin.

Juha Niemelä
Yo-kylä 8 A 4
20510 Turku
Finland

Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3
20500 Turku
Finland

Finnish Cultural Center
at Fitchburg State College
P.O. Box 455
Fitchburg, MA 01420

Immigration History
Research Center
826 Berry Street
St. Paul, MN 55114

Länsirannikon Suomalaiset Laulajat pitivät kokouksen Kelsossa, Washingtonin osavaltiossa. Kuoron presidentti Sirkka Wilson johti kokousta. Laulajia on 57, sekä kuusi kannattavaa jäsentä.

Kuoleman kautta poistui neljä, 17 jäi pois pitkien matkojen ja iän takia, 11 uutta jäsentä on liittynyt kuoroon.

Toivorikkaina jatketaan e-

Winnie Mandelan oikeudenkäynti helmikuussa

Afrikan kansalliskongressin johtajan Nelson Mandelan vaimo Winnie on asetettu syyteeseen kidnappauksesta ja pahoinpitelystä.

Rouva Mandelalle annettiin neljä kuukautta aikaa valmistella puolustustaan, ja hänen oikeudenkäyntinsä alkaa 4. helmikuuta.

Winnie Mandela vapautettiin ilman takuusummaa, sillä tuomari katsoi hänen olevan tarpeeksi vastuuntuntoinen ilmaantuakseen oikeuteen määrättyinä päivinä.

Oikeuden ulkopuolella noin parisataa Winnie Mandelan kannattajaa hurrasi hänelle hänen kävellessään autolleen miehensä Nelsonin käsipuolella lyhyen oikeusesiintymisensä jälkeen.

Winnie Mandelan henkivartijoina toimineet Mandelan jalkapallokerhon jäsenet kaappasivat 14-vuotiaan ANC:n aktivistin Stompie Moketsi Seipein ja kolme muuta poikaa joulukuussa 1988 metodistikirkosta Sowetosta ja kuljettivat heidät Winnie Mandelan kotiin, jossa he pahoinpitelivät poikia. Pahoinpitelyn seurauksena 14-vuotias Stompie kuoli.

Jalkapallokerhon entinen valmentaja Jerry Richardson tuomittiin aiemmin tänä vuonna kuolemaan Stompien murhasta.

delleen, ja suunnitteilla on myös konserttimatka Suomeen.

Presidentti Sirkka Wilson jatkaa edelleen. Musiikinjohtaja on Portlandin kuoronjohtaja Eldon Penttilä; ensimmäinen varapresidentti Lauri Lehto; toinen varapresidentti LuVerne Kotila; sihteeri Eve Matta; jäsenkirjuri Sofia John-

Fidel Castro pyysi NL:oa pommittamaan USA:ta 1962

Fidel Castro pyysi Neuvostoliittoa iskemään Yhdysvaltoihin ns. Kuuban ohjuskriisin aikana vuonna 1962, kertoo Nikita Hruschtshev muistelmien osassa, jota odotetaan piakkoin kirjakauppojen hyllyille.

Castro ehdotti iskua Yhdysvaltoihin, jotta amerikkalaiset eivät havaitse Kuubaan sijoitettua ydinohjuksiamme. Ymmärsimme tuolloin, että ystävämme Fidel oli ta-junnut täysin väärin ohjuksien sijoittamisen synn. Niillähän oli tarkoitus pelotella amerikkalaisia olemaan hyökkäämättä, kirjoittaa Hruschtshev.

Puoluejohtaja Nikita Hruschtshev kuoli vuonna 1971, seitsemän vuotta sen jälkeen kun Leonid Brezhnev oli syrjäyttänyt hänet. Time-viikkolehti on julkaissut otteita hänen muistelmiensa viimeisestä osasta sellaisena kuin Hruschtshev muistelmansa saneli.

Tiedustelupalvelumme oli sitä mieltä, etteivät amerikkalaiset havaitse palmujen katveeseen sijoitettuja 42 ohjusta. Amerikkalaiset saivat meidät kuitenkin kiinni rysän päältä, kertoilee Hruschtshev, joka vuonna 1962 vei maailman lähemmäs ydinsotaa kuin milloinkaan.

son; kaksi uutta johtokunnan jäsentä ovat Erick Salo ja Herb Matta, ja allekirjoittajanut laittaa uutisia lehtiin.

Toivomme, että nuoremmat innostuisivat mukaan laulamaan. Laulu on yksi meidän kauneimpien perinteittemme ja tuo paljon huvia jokaiselle ja on tärkeä osa suomalaisissa ohjelmissa. Siitä on myös apua suomenkielen oppimisessa.

Liitytkää mukaan laulamaan, ja siten voimme saada suuren kuoron 1992 konserttimatkalle Suomeen!

Veljeysseuran Päämajan kokous oli myös Kelsossa. Kuulin, että kokous sujui hyvin ja kaikilla oli hauskaa siellä. Jäsenkirja uudistetaan, ja laite-taan vähemmän sääntöjä, sillä monet ovat jo tarpeettomia.

Veljeysseuroja on täällä Länsirannikolla 18, joissa on jäseniä yhteensä 1422. Päämajan presidentti on Arvi Palo, varapresidentti John Schilling, sihteeri Sirkka Wilson, rahastonhoitaja Nancy Mattila, ja Veljeysviestin toimittaja Ruth Avikainen-Powell.

Berkeleyn Veljeysseuran ja Kaleva Hiihtomaajan yhteinen piknikki oli Sonomassa lauantaina. Oli mitä ihanin ilma, mutta yleisöä oli vähän, ehkä monet olivat vielä matkoilla. Kuitenkin kaikki, jotka tulivat, nauttivat siellä olost. Makkarat, perunasalaatti, kahvi ja pulla tekivät hyvin kaupansa.

Luin lehdestä, että James Bond on kuollut 89-vuotiaana. Ian Fleming lanasi vain nimen kirjoitukseensa ja James Bond tuli tunnetuksi englantilaisena salapoliisina elokuvissa. Bondin osia näyttelivät Sean Connery, Timothy Dalton ja Roger Moore.

Oikea James Bond oli lintutieteilijä, joka tutki koko elämänsä harvinaisia lintuja. Hän asui Karibian saarilla, ja julkaisi tunnetun kirjan saaristojen harvinaisista linnuista, asuen paljon alkuasukasten ja

intiaanien luona.

Näin todella laiskan miehen. Hän istui autossa ja tupakoi ja ajeli hiljalleen ja juok-sutti sillä tavalla koiransa. Koira oli sidottu ikkunan ri-paan auton sivulle naruun. Toivon, ettei kukaan ota täl-laista tapaa, pitäisi nyt sen-tään viitsiä kävellä koiransa kanssa.

Laulukuoron harjoitukset alkavat maanantai-illoin Veljeysseuran haalilla klo 8:00. Tulkaa mukaan laulamaan!

Terveisin
Aini Tossavainen

Siellä jossakin.

Saudien naapurissa

Monissa sanomalehdissä ilmestyvän *Doonesbury* -sarjakuvan piirtäjä **Garry Trudeau** teki äskettäin pilaa lähi-idän rekryteistä - vai kohdistuiko pilkka paremminkin supervallan hieman karkeasti yleistävään maailmankuvaan?

Jenkinuorukainen on saanut määräyksen astua isänsämaan palvelukseen Persianlahdelle.

"Miksi sinä? Onhan reserviläisiä yli miljoona!", hänen tyttänsä ihmettelee.

"Varmaan koska olen tiedustelupalvelussa. Puhun sujuvasti vietnamia."

Ai. Vietnam on siis Saudi-Arabiassa?"

"Ei, se on suunnilleen siinä vieressä. Lähellä Suomea."

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavara kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmaita tai konsertti ja tanssia lopuksi.
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoituu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

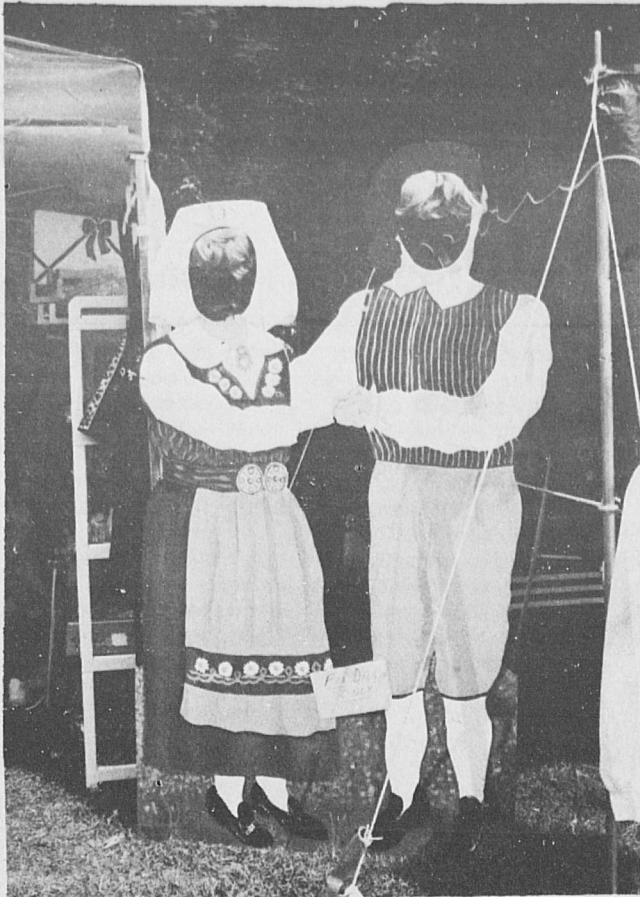
Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Kuvaukseen ...

Fitchburgilainen kansantanssiryhmä *Revontulet* (neljä paria) osallistui syysk. 2. p:nä Vasa Parkissa Budd Lake, NJ:ssä pidettyyn skandinaaviseen festivaaliin, mikä oli houkutellut paikalle yli 80 tuotesittelijää, käsityöläistä, kauppiasta ja esiintyjää läheltä ja kaukaa.

Festivaalilla juhlittiin Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kulttuuria tanssien, musiikin, näyttelyjen ja ruokien muodossa. Tänä vuonna myös Saksa oli edustettuna.

Revontulten sponsorina toimi TuliKivi, minkä uuneja ja

Revontulet sponsorinsa TuliKiven kojussa

Scandinavian Fest '90

takkoja juhlilla esitteli Solid Timber Construction firma.

Suomalaisia herkuja - karkalalan piirakoita, pullaa, leipää, kahvia ja bosrria - kauppasi Tuula Lahti hyvällä menestyksellä.

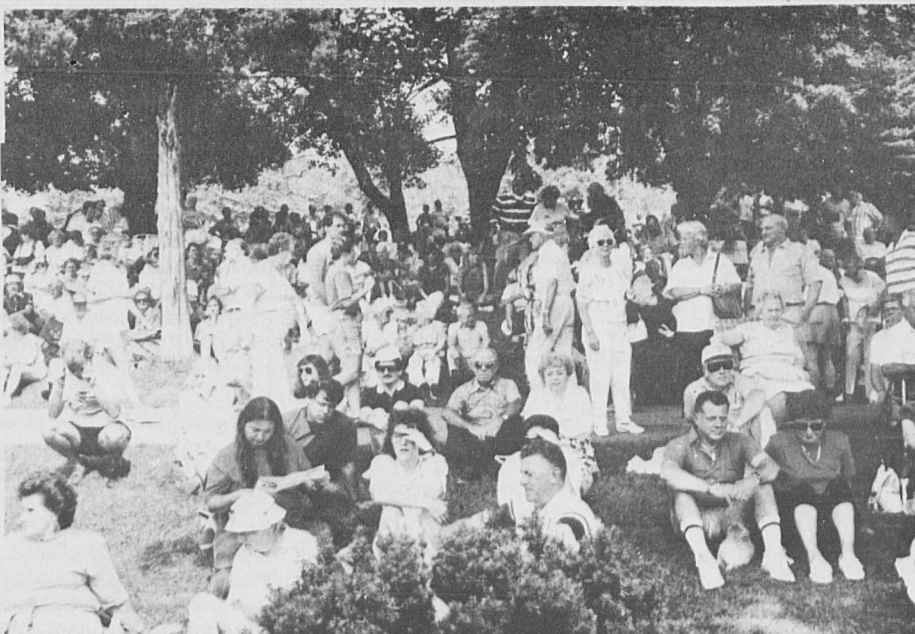
Päivän mittaan juhlilla kävi noin 4,000 - 5,000 osanottajaa. Kuvan sivut kertovat päivän tapahtumista. Kameran takana oli *Revontulten* Maija Mord.

Saksalainen soittokunta esiintymisvuorossa.

Vanha ja uusi kohtaavat: nykyajan kansallipuvussa nautitaan tämänpäivän virvokkeita.

Nurmikko täyttyi yleisöstä.

Ruotsalaiset tanhuajat vauhdissa.

The Finnish-American

RAIVAAJA

Stories from Vermont --

Finns, Fins, Fire and Firewater

by Lillian Davidson

Storytelling today has become a lost art.

As a child I was fascinated with the stories the men particularly told each other when guests came to the house. The stories the women told were about cooking, housekeeping, their children and weren't nearly as interesting.

Radio never had the fascination for its owners as TV has today and that has foretold the end to skillful storytelling.

Living in a town of 2,000 people, more or less, one got to know mostly everyone; if not actually meet them, still one knew enough about each other so that no one was really a stranger.

And as far as the Finns living in town, we knew each one personally even though there were a lot of us.

True, a lot of the stories had to do with the peculiarities of individuals but that did not mean we looked down on them. We rather admired their freedom to be themselves, and we cherished them as friends and fellow Finns.

For instance there was the man who would not let his wife wash the floor because he feared it would wear out the floor.

Finns have traits of independence that sometimes become just plain stubbornness.

There was a man whose barn caught on fire.

When the neighbors came to help him to put the fire out, he stood in the middle of the road, waving them back and shouting, "Go away! This is MY fire."

For years afterward we used that saying at home. When anyone was absorbed in some task that was taking longer than someone else thought it should and offered to help, we would say "Go away! This is my fire."

One of the women always fascinated us. She had a lively spirit and always spoke animatedly. Her husband was a quiet talented man devoted to her.

She did not like to stay alone and would often tag along with her husband to his carpentry job which did not please the boss one bit. So she had her husband drop her off at someone's house at five o'clock in the morning to stay the day.

A young newly married couple was often her reluctant host. They normally did not get up until a full hour and a half later, but their guest was perfectly happy to have them let her in and leave her in the kitchen until they dressed and had breakfast, she all the time talking to herself in Finnish.

That the young wife was not Finnish sometimes confused her as she would lapse into Finnish whenever she reached an exciting point in her chatting.

She also liked to be on the go, and often when both of them were sick with flu, she would drag both out of bed and go visit someone.

I suspect that she was too sick to cook and she knew that Finns always served a lavish coffee table and this way they at least got something to eat.

And, of course, she was very often generous with her germs, but she did have the knack of amusing people.

Her husband later developed heart problems and I presume his doctor prescribed that coffee drinking be at a minimum.

So when refills were offered, the standard reply was, "Ei Antti taho, mutta kyllä minä otan." (Antti doesn't want any but I certainly do) which for some reason made me giggle so much that I had to be sent out of the room.

A Finn moved to Mount Holly, built himself a log cabin, and led a hermit-like existence. We learned somehow that he came from the New York City area, had a wife and daughter and had elected to leave them. We seldom saw him except when he was walking to town to buy food.

It developed that he considered himself the second Jesus

Vermont scene: William Davidson, the author's father, with team and plow. Mt. Saltack visible in the background.

and spent his time writing his Bible. When he ran out of money, he would ask the farmers for work, and since farmers always needed extra hands and he proved to be a good worker, and a knowledgeable talker - as long as religion was not mentioned - he was always welcomed.

Alas, his call came on a Mount Holly blizzard day (definition: 40 below and a hell of a blow) and he set out with Bible in hand despite the awful storm. Luckily, the snowplows had to be out and made regular sweeps of the town in an effort to keep the hundreds of miles of road in a barely passable condition.

Our local snowplow found the erstwhile Second Comer unconscious on a snow bank and rushed him to the hospital in time to save his life. On his recovery, he was transferred to the State Asylum in Waterbury, where he reportedly happily spent his remaining years.

We missed him. He really

looked like the pictures of Jesus that we see, with his long hair slightly wavy, and long beard.

He was just ahead of his time; in the '60s he would have been unnoticable as a Jesus freak.

Mt. Holly (VT) has a long history of moonshining and prohibition was no deterrent.

When my cousin Tom and I were little and playing around the garage, we often dug up little bottles and it seemed to us that someone always snatched them away before we could play with them.

It was a good 25 years later before we found out that those bottles stated "rum," "gin," "bourbon," etc., and had been used to flavor the production.

It was then that I finally realized why the garage had a hole for a stove chimney. I'd always wondered how a stove could heat a place with so many airholes and thin walls.

When the farm north of us was sold to a Finnish family they found a hidden room apparently set up for distilling liquor (but no still) and a long pipe in the ground ending in a pasture.

Everyone in town knew where to get the potent potables, as Jeopardy terms them. The local blacksmith was the supplier.

An elaborate warning system had been set up. When the revenues set out from Rutland, their headquarters, a call went out via phone and there was ample time to hide all the supply. When the search-and-destroy team arrived, they were met with smiles, politeness and innocence.

Times were hard in the '20s for farmers so that the advent of depression wasn't much worse. A few Finns tried their hands at distilling and the same warning system worked for them as well.

One day my mother's cousin arrived at our house with his still

to beg my father to hide it for a time. It was not in my father's nature to do anything like this but my mother added her pleas to her cousin's so the still went up into our attic for a few months.

It was only recently that I learned that our then-local representative of the law had received a call from Rutland asking him to search our farm and he had laughed heartily at them. "William Davidson? Why, he's a law abiding citizen and about the most honest man I know."

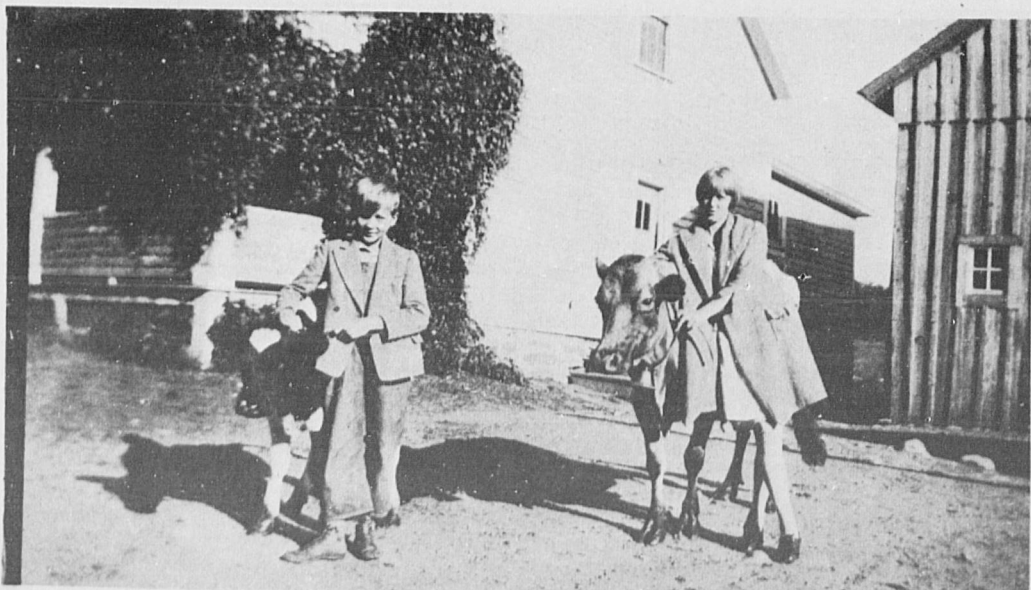
Lake Ninevah was a truly lovely mountain lake. It was high up and you came around a corner and there it was in all its glory. It was stocked with fish and all the Finns enjoyed going there for outings and fishing; also there were cranberries and blackberries to be picked.

Some of the Finns set out seines at night and pulled them in in the morning. Probably they were illegal then, too, but families needed to be fed.

One morning as two Finns pulled their night's haul into their boat not only was the seine heavy but even the water was most turbulent and as soon as they got it in the boat they saw they had a huge eel that raced from one end of the boat to the other.

Not only of necessity but of fear as well, the men jumped out of the boat and pushed it to shore where they found something to dispatch the monster to eel heaven. The eel measured 7 feet and was a foot in circumference.

All the neighbors got shares of it; I really thought the eel steak was still alive as I watched my mother cook it. Even when my mother explained that it was a muscle reaction that made it quiver I refused to eat any of it; indeed I was in my late twenties before I would even taste

Lillian Davidson, right, and her cousin Tauno Kautto pose with their pets sometime in the 1920s. Tauno, from New York City, would spend summers at the Davidson farm in Vermont.

turn to FINS page 10

Lake Worth, FL

Kentta Hall News

One of our long time members, Lillian Maki, died Sept. 9 and she was remembered with services held at the Mack Stephenson Funeral Home. Those attending were asked to the Finnish American Rest Home for coffee and program.

Lillian was secretary for Kentta Hall for forty years. She also was one of the chairpersons who put on programs. Bookings from Finland were also handled by her.

She was an active member and Lillian often referred to the hall as "our dear hall." So it meant a lot to her and was a big part of her life.

Her nephew, Wendell Westlund and his wife, Agnes, were here to attend the funeral and then to settle the estate. Lillian's cousin, Irja Lindgren was also here. They wish to thank everyone who donated money in Lillian's name to the hall. They are Saimi Ahola, Reino and Vienna Laine, Linnea Hoover, John Braski, Tyrne Kalbow, Mr. and Mrs. Jalmar Peltola, Alma Matson, Dennis Tero, Janet and Jean Sarkki, and Verna Silvenoinen.

Katri Ekman knew Lillian when they were young. At that time Wendell was a little boy and his mother sent him to the closet.

"Me oppiimaan!"

"Mitä siellä oppii? Siellä ei ole mitään kuin perunasäkkiä ja jauhosäkkiä."

Katri said she always remembers it.

Agnes said they will be back for FinnFest '91 because their cousin Dr. Paul Maki will be there to put on an organ recital at Bethany Lutheran Church.

The first dance of this season was Saturday night the 22 of Sept. There was a nice crowd and everyone had a good time. It is not half bad dancing to tapes. Mr. John Orjala played the tapes.

We had some visitors from Finland at the dance. Pekka and Heli Mutanen from Teisko in Tampere and Hannes and Helli Reivonen from Raahen. They are visiting Juntunen's for a few weeks. The Mutanens are staying at Aruba Arms.

I overheard a conversation at the hall that night. Hannes Juntunen has put up his house for sale. If they sell it they are moving back to Finland. If that happens, we will all cry. They are such good, active members. They sing, and Juntunen bakes pasties and pulla. We surely would hate to lose them.

On Saturday the 29 there was another tape dance at eight. Those who bought a ticket at the window got free coffee and pulla. Saima Ahola and Mrs. John Orjala served the coffee.

Vera Marks

Tribute to Lillian Maki

by Linnea Hoover

When Lillian Maki passed away, our F. W. E. Club of Lake Worth (FL) lost a valuable member.

She was an intelligent lady whose knowledge of the rules and regulations of the club made her an important person in the operation of the club business.

She was fluent in both Finnish and English, so as secretary of the club, she was able to negotiate the hall rentals and take care of the correspondence as well as record the minutes of all the meetings.

Lillian also served on the entertainment committee for years. She worked very hard to put

together programs of quality.

When our hall had guest performers, Lillian was most often called upon to do the presenting because her Finnish was so impeccable, and her presentation was so gracious.

Lillian was an effective speaker and was frequently called upon to give a eulogy or speech. Oftentimes, she was given very little time to prepare, but she would always come through magnificently.

Lillian was a lady who conducted herself as a lady at all times. She was bright and highly capable. We will miss her!

Betsy Hannula, left, and Nancy Hannula prepared the "Arctic Berry Sundaes."

photo by Lloyd Hannula

Finnish American Club of Saima

Saima Park • Fitchburg, Mass.

TORI '90 REPORT

I would like to state by saying, "without the help of all our dedicated workers, we could not have had such a successful event."

We "sold out" the Beef Stew Dinner, Hot Dogs, Arctic Berry Sundaes, coffee, etc. We had full tables at 10 am and "bare" tables at 3 pm.

White Elephant, FACS Crafts, Books, Fruit and Vegetables, Raivaaja, Reipas Field Fund,

Plants and Chinese Auction all reported brisk sales.

Our rentals also reported the same (All asking to be notified of next year's event).

On the negative side, long lines at the Cashier's Booth (next year more cashiers to cut down the time spent in lines).

Traffic control: people to direct traffic from the front which was heavily congested most of the afternoon.

Plans for TORI '91 are in the works. Have plans on attending a few select Fall Fairs in the area and extending invitations to exhibit at TORI '91.

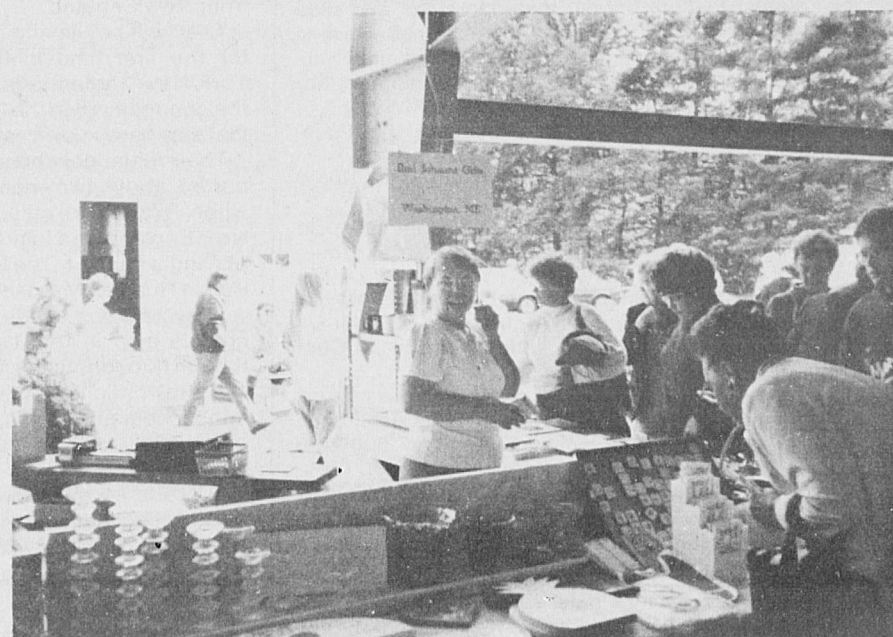
Next year, bigger and better!

!!

Lloyd K. Hannula

Chairperson TORI '90

P. S. TORI '91 is September 15, 1991.

"Ilmi Johanna Gifts" of Washington, Maine, was one of three gift shops which had displays at TORI '90.

photo by Lloyd Hannula

Articles for sale

Acorn welding tables, 6' power rolls, power shears, power notcher, radial drill, bandsaw, cut-off saws, shop crane, pallet stacker, compressor, press-brakes, iron worker. RISOONS, 253 Main St., Plaistow, NH. Mon-Fri 9:30-5 Sat-Sun 10-2.

Bridgeport Miller, Clausing 14" Lathe, Moore Jig Grinder, 36" Timesaver, Radial Drill, Bandsaw, Cut-Off Saw, Surface Grinder. RISOONS, 253 Main St., Plaistow, NH 1-603-382-5671 Mon-Fri 9:30-5 Sat-Sun 10-2.

For RAIVAAJA's 85th we are launching a campaign to increase our readership because we know that there are many more people out there who would enjoy the paper. Our goal is 850 NEW subscribers for the 85th! Everyone who gets a NEW order of a 12 month subscription participates in a drawing held at the end of the year. The prizes are \$200, \$100 and \$50. The drawing will take place December 31, 1990. EVERY time you send in a NEW subscription we'll add your name to the drawing pool. So, no more of passing the paper around to a friend, neighbor or relative - get them to subscribe instead! Your own NEW subscription also makes you eligible to participate in the drawing.

Raivaaja Publishing Co., P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

SUBSCRIPTION COUPON USA 12 mo. \$20.00 Foreign 12 mo. \$24.00

Agent: _____

Address: _____

Subscriber's name: _____

Address: _____

Kalenteri

CALIFORNIA

- Oct. 9 - United Finnish Kaleva Lodge No. 21 membership meeting, 7:30 pm, 1970 Chestnut St., Berkeley.
 Oct. 13 - Scandinavian Festival, 11 am - 7 pm, Colorado Place, 2425 Colorado Ave, Santa Monica. Celebrating the traditions of the five Scandinavian countries. Sponsored by the American Scandinavian Foundation of Los Angeles.

CONNECTICUT

- Oct. 4 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Rte. 169, Canterbury.
 Oct. 6 - Program, raffle & dance, 8 pm, Finnish Hall, Rte. 169, Canterbury. Music by Hannu & Mark Mäkipuro Band. Sponsored by Finnish American Heritage Society.

MAINE

- Oct. 20 - Autumn costume dance, 7:30 pm, Grange Hall, West Paris. Music by Papu Reinholm and Mike Washburn. Sponsored by Finnish American Heritage Society of Maine.
 Oct. 21 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Congregational Church, South Paris. Video/slide presentation of Finns in Fitchburg.
 Nov. 18 - Finnish American Heritage Society of Maine meeting, 2 pm, Congregational Church, South Paris. Program: History of the Finnish Cemetery in Harrison. Sale table of Finnish goods and souvenirs.

MASSACHUSETTS

- Oct. 3 - Fitchburg Central Committee meeting, 7 pm, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg.
 Oct. 5 - Knights of Kaleva Panun Maja No. 24 monthly meeting, 7:30 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg.
 Oct. 6 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Temperance Society, Furnace Pond, Suomi Rd, Pembroke. - Corn chowder supper, 5 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke. Program: Slide show of trip to Soviet Union and Finland presented by Sam Walkama.
 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 Oct. 7 - Pancake breakfast, 7-9 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg. Menu: Finnish or American pancakes, sausages, orange juice, coffee. Sponsored by Men's Fellowship to benefit church development fund.
 - Eino A. Tofferi (1910-1990) memorial service, 2 pm, Saima Park, Fitchburg.
 Oct. 8 - Finnish Memorial Library open, 7-9 pm, Finnish Cultural Center, Room 205, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.
 Oct. 9 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm Street Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.
 - "Supper Lecture Series" featuring a talk and slide show on Finland presented by Marja-Leena Bailey and Aire-Maija Schwann, 6 pm, Middlesex Community College, Terrace Hall, Burlington Campus, Burlington. For more information, call 617-272-7342 ext. 3050.
 Oct. 11 - Finnish Cultural Center board meeting, 7 pm, Fitchburg State College, Fitchburg.
 Oct. 13 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.
 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Veikko Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 Oct. 15 - Finnish Memorial Library open, 7-9 pm, Fitchburg State College, Fitchburg.
 Oct. 16 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.
 Oct. 20 - Kaleva Fair, 10 am - 2 pm, Maynard Kaleva Camp, Fort Pond, Littleton. Baked goods, refreshments, handcrafts and flea market items. For more information: 508-264-9044.
 Oct. 21 - Dance, 3:30-6 pm, Saima Park, Fitchburg. Music by John Chambers & Friends. Lessons in Scandinavian Couples dancing 3-3:30. Sponsored by Revontulet.

MICHIGAN

- Oct. 13 - Rummage, pasty & bake sale, 9 am-3 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.
 - Ontonogan County Reunion and dance, 8-midnight, Finnish Center, Farmington Hills. Reservations: Evelyn Hanninen, 561-3374.

NEW YORK

- Oct. 3 - "Match Factory Girl," a film by Aki Kaurismäki, 6:15 pm, Alice Tully Hall, Lincoln Center, New York. A feature of the New York Film Festival. Box office: 212-362-1911.
 Oct. 4 - "I Hired a Contract Killer," a film by Aki Kaurismäki, 9:45 pm, Alice Tully Hall, Lincoln Center, New York. A feature of the New York Film Festival. Box office: 212-362-1911.
 Oct. 7 - Finnish Aid Society Imatra semi-annual meeting, 2 pm, Imatra Hall, 740-40th St., Brooklyn.
 Oct. 11 - Jean Sibelius's "The Oceanside" will be performed by The Riverside Symphony, 8 pm, Alice Tully Hall, Lincoln Center, New York. George Rothman, conductor. Box office: 212-362-1911.
 Oct. 21 - Jean Sibelius's "Violin Concerto" will be performed by the New York Symphonic Arts Ensemble, 3 pm, Julia Richmond High School Auditorium, 67th St. between 1st & 2nd Aves, New York. Sybille Werner, conducting; Rachel Varga, violin. Free admission. More info: 212-371-5571.

All programs subject to change

Fitchburg, Mass.

Workers at this year's Burbank Hospital Fair Finnish Coffee Booth included (from left to right): Martha Patari, Hilka Philips, Lula Bjorkbacka, Helen Heikkila and Aili Weeks.

photo by Joyce Hannula

The Finnish Coffee booth at the Burbank Hospital Fair in Fitchburg had its most successful year ever. We raised over \$2,600!

I am again impressed by the generosity, dedication, enthusiasm and hard work of so many

individuals. It pleases me so much to see the Finnish baked goods - especially the *pulla* - being delivered to the booth. In these busy times, the time and energy spent baking is most appreciated.

We had many new con-

tributors in both time and money this year. All deserve praise for their contributions.

Thank you,

Joyce Hannula
Finnish Coffee Booth

New Jersey's Scandinavian Hop

As Ed Sullivan used to say on television for many years, "We have a really big show coming up."

The upcoming SCANDINAVIAN HOP to be held Friday, October 19, 1990, at the Assyrian Orthodox Church Hall in Paramus, New Jersey, will feature as its lead orchestra WALTER ERIKSSON, from the New York Area, and NILS LUNDIN, from New England.

They will be playing together for the first time in the New York/New Jersey area and for the second time in the 35 years that they have known each other.

Their initial collaboration occurred about two months ago when Walter travelled up to New England and joined Nils in playing a dance in the Sovittaja Hall in Rutland, Massachusetts.

They had one of the biggest crowds ever in that hall, even though throughout the day there were torrential rains and radio announcements saying, "Do not travel due to severe road flooding."

There is no question in anybody's mind that Walter and Nils are the top Scandinavian-Amer-

ican professional accordion players not only on the East Coast but in the country. The way they complimented each other musically throughout the evening was a joy to see and hear.

To top off the evening, Wally Eriksson, Walter's son, will be accompanying them on the drums, and we are sure with the fiddle or nickelharp on the Hambos.

We will also have vocals by Norma Belden, a fine Swedish-American vocalist from Massachusetts.

Bert Stromholm and Eric Johansson, accordionists, with Roy Johnson on the guitar will be filling in and playing on the breaks when Janet Winey, our dance instructor, will be teaching Schottis, Polka, Hambo and line dances.

We sincerely suggest if you are interested in coming to this event, please order your tickets early and do not be shut out. Although we have a nice big hall, we have had quite a few sellouts in the past and when we reach the limit the hall allows, nobody will be permitted in. For tickets, call 201-848-1198.

Bert Stromholm

Pembroke, MA

In addition to the sauna and refreshments on October 6 at the Uljas Koitto Temperance Society Summer Camp there will be a corn chowder supper at 5 p.m. by Martha Robinson and her committee.

Sam Walkama will present a slide show of a trip made this year to the Soviet Union and Finland. Sam and his wife Ruth are members in a chorus, "Share a New Song," from South Shore that made the tour and performed in concert.

The Old South Union Congregational Church of South Weymouth was destroyed by fire last year.

The church has been reconstructed to the original design. The 22-ton steeple was newly constructed on the ground and hoisted into position upon the church on Saturday, Sept. 22.

Sam Walkama fabricated the replica of the original weather-vane and adjusted it after its installation upon the steeple.

Walter & Esther Nisula

Leif Erikson day

BOSTON, MA -- The Scandinavian Forum will sponsor a "Leif Erikson Day Observance" on the evening of Tuesday, October 9 at the Harvard University Faculty Club in Cambridge.

The program after the dinner will feature a talk by Jean M. Husher about 19th Century Norwegian Immigration to the USA. Husher has been chairman of the History Research Committee of the Newton Historical Society.

A baked scrod dinner is part of the festivities. There is a charge for the dinner and only persons who have paid for it may attend the lecture.

For reservations contact Ingrid Christiansen, 19 Thatcher St., Apt. 6, Brookline, MA, 02146.

For information about directions and parking, call 617-738-8385.

Fitchburg, MA

To be added to the list of Eino A. Tofferi's survivors are three nieces: Priscilla Tarbell, Cora Tofferi and Joan Poskanzer.

FINNS

continued from page 8

smoked eel that everyone was raving about and I did it only to stop people from pressuring me to try it. Actually it was good, but I still didn't want anything to do with it.

TO BE CONTINUED

Lillian Davidson lives in Rutland (VT). Her father, William Davidson, was a Raivaja agent years ago.

The photos accompanying the article are from the collection of the author.

Farmington Hills, MI

The young families with linkage to Finnish ancestry (directly or through marriage) are invited to attend a get-acquainted meeting on Sunday, October 14, 1990, at the Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, following the Sunday brunch.

Brunch hours are from 11:30 a.m. to 1:30 p.m. Bring your children, have a meal or come later, bring your favorite children's video tapes to entertain the kids.

Let's hear your ideas on future activities for this young adults group.

Come one, come all. Finnish Center Association membership is not required. Refreshments will be provided.

FCA Newsletter

Suomessa tiedustellaan

Juho Aataminpoika Pöysä, syntynyt 7. tammikuuta 1871 Jaalassa. Asunut Säkkiärvellä 1905, josta muuttanut Amerikkaan vuosien 1920-1919 välisenä aikana. Puoliso Wilhelmiiina Antintytär Häkämies, syntynyt 12. tammikuuta 1884 Säkkiärvellä.

Evelethin kaupungissa Minnesotassa asui vuonna 1919 **Anton Koskela**, syntynyt Virolahdella 1881 ja hänen puolisonsa Sanna (o.s. Lahti), syntynyt Ilmajoella 1888. Heillä oli kaksi poikaa, joista vanhemman nimi Howard, syntynyt Evelethissä 27. huhtikuuta 1919. Anton työskenteli rautakaivoksilla.

Tuolloin Evelethissä asuneita Koskeloiden pojan Howardin kummeja Antti ja Katri Pulkista sekä Antti ja Sanna Maikkulaa tai heidän jälkeläisiään pyydetään ottamaan yhteys Suomi-Seuraan osoitteella: PL 213, 00171 Helsinki, Finland.

Salomon Telin, syntynyt 30. huhtikuuta 1877 Pomarkun Harhalan kylässä, muuttanut Amerikkaan 1906. Kuollut 19.10. 1968 Albiassa Illinoisissa ja haudattu Wisconsinin Menashan tai Owen hautausmaahan.

Viimeisin tiedossa oleva osoite on: Lake Forst, Academy Lake Forst, Illinois. Hänen farminsa osoite oli O Wen jatkuu sivulla 13

Skandinaavinen festivaali Kaliforniassa

LOS ANGELES, CA - The American Scandinavian Foundation of Los Angeles järjestää seitsemännen vuotuisen Skandinaavisen festivaalinsa lauantaina, lokak. 13. p:nä. Pitopaikaksi on valittu Santa Monica Colorado Place, 2425 Colorado Av. ja juhlallisuuudet alkavat klo 11 aamulla jatkuen aina ilta seitsemään.

Festivaalilla huomioidaan kaikkien viiden skandinaavisen maan traditioita. Tänä vuonna nähdään mm. ruotsalaisia esiintyviä taiteilijoita: 36 tanssijaa ja muusikkoo. Skandinaavisia ruokia on tarjolla koko päivän. Maitten kansallispukujen paraati lupaa väriä. Tanhuesityksiä järjestetään tunteittain.

Lapsille on oma nurkkauksensa, markkinapaikalta löytyy varmasti kaikenlaista mukavaa kotiin ja ystäville lahjoiksi.

Arpajaisen päävoittona on kahden hengen matka Skandinaaviaan. Lahjoittaja on SAS.

Aikuisia veloitetaan \$3 festivaalille osallistumiselta, lapsille se on ilmainen.

American Scandinavian Foundation of Los Angeles on vuonna 1939 perustettu hyväntekeväisyysjärjestö, minkä pyrkimyksenä on valistaa amerikkalaisia Skandinaavian maista tapoineen ja kulttuureineen. Festivaali järjestetään organisaation stipendirahaston kartuttamiseksi.

Lisätietoja saa soittamalla numeroihin: (213) 373-4979, (818) 981-0720 tai (213) 452-7667.

Ruotsalais-amerikkalainen hanuristi Pamela Pearson Leal, Paso Robles, Kaliforniasta, on yksi monista Skandinaavisen festivaalin ohjelmaesittäjistä.

25 vuotta sitten

Syyskuun 30, 1965

Fitchburgin Osuuskaupan puolivuotismyynnin kerrottiin nousseen 1.5 prosentilla, vaikka "ruokatavara-alalla onkin vilkas kilpailu". Liikkeenhoitaja Wäinö Aallon mukaan liikkeen varat olivat nousseet \$1,094,304:ään.

Lokak. 2

Newport, NH:n kirjeenvaihtaja "Mackey" kertoi Aliisa Mattilan, paikkakunnalla asuneen "Kaino Mattilan siskon saapuneen tänne viikko sitten Suomesta lentäen. Hän aikoo jäädä maan asukkaaksi. Toivottavasti hän viihtyy veljensä kauniissa kodissa."

Fitchburgin uutisissa kerrottiin Miss Anne J. Hendricksonin, Mr. ja Mrs. Lennie Hendricksonin tyttären, öljymaalauksen olleen yhden kahdestasadasta Eastern States Art Exhibitiin West Springfieldiin valitusta taideteoksesta.

Lokak. 5

Imatran näyttelijät Brooklyn, NY:ssä esittivät uusintana kolminäytöksisen huvinäytelmän "Kun rakkaus iskee."

Fitchburgilainen Ann Ilona Rahnaston kerrottiin avioituvan Sergei Bogojavlenskyn kanssa. Mr. ja Mrs. Heimo Rahriaston tyttären kerrottiin opiskelevan urallaista kielitiedettä Columbian yliopistossa. Sulhanen, tri ja Mrs. Victor Bogojavlenskyn poika, puolestaan opiskeli Harvardin yliopistossa päämääränään tohtorin arvo antropologiassa.

Fitchburgin Valtion Opiston opettaja Miss Signe Anttila ja mainitun opiston oppilas Mart-

ha Beauregard olivat niiden 70 edustajan joukossa, jotka oli valittu 38 koulusta osallistumaan Valley Forge Pilgrimage-matkaan. Matka käsitti Fredericksburgin, Mount Vernonin, Valkoisen talon, Kansallisen arkistorakennuksen, Smithsonian Instituten, Capitolin, Valley Forge Parkin, Freedoms Foundationin, Washingtonin Cross Parkin ja Independence Hallin.

50 vuotta sitten

Lokakuun 1, 1940

West Paris, ME:stä kuultiin seuraavaa: "West Parisin yksinäiset miehet, jotka eivät ole kylkiluutaan löytäneet, nimitäin vanhat pojat, kutsuvat kansalaisia ympäri Mainea saapumaan heidän Suomen

avustuskahviaseihin".

"Sen tietää jokainen, että työläisillä ei ole suuria summia lahjoitella, vaan sanotaanhan, että hyvä antaa vähänsä, paha ei anna paljostaakaan. Se on tosi, kansan käsi on karttuissa," todettiin lopuksi.

Kirjeenvaihtaja "Kv" Volun-town, CT:sta kertoi Auran ravintolahuoneen sisutetun ennen talven tuloa. "Puutyö on valmis, maalari siellä nyt viimeistelee sitä. Tästäkin hyvin huomaa, että yhteistoimin sitä saadaan paljon näkyvää lyhyessä ajassa," hän kommentoi.

Oscar Räsänen kiinnitettiin Fitchburgissa toimineen Saiman näytelmäseuran johtajaksi. Räsänen kerrottiin toimineen virassa useasti aikaisem-

minkin, viimeksi kaksi peräkkäistä vuotta.

Lokak. 4

"Joulupukki normaalioloissa lähtee Pohjolan perukoilta, lumisilta tuntureilta, joilla peura jäkälää kaivaa ja syö. Mutta nuo perukat olivat viime talvena rauhattomia, eikä siellä vielä ole mukava olla, joten pukki, tuo kaivattu erikoisemmin lasten kaipaama hyväsydäminen ja lupsakka ukkeli, on muuttanut tänne Amerikkaan asuntonsa," kirjoitettiin Fitchburgin uutisivulla.

Fitchburgin Suomen avustuskomitean naisten kerrottiin tavanneen joulupukin ja he olivat sopineet hänen kanssaan matkasta Suomeen. Pukki oli kehottanut naisia keräämään lahjoja Suomen orvoille, jotka hän lupasi toimittaa e-

teenpäin.

75 vuotta sitten

Lokakuun 1, 1915

Fitchburgin suomalaisten englanninkielin opintoihin perehdyttäneen iltakoulun järjestelyvaiheissa pääsi politiikka etuasemaan johtajaopettajaa valittaessa. Toiset halusivat porvaria, toiset sosialistia virkaan. Yhteisymmärystä ei syntynyt, siksi ketään ei nimitetty johtajaksi. Oppilaita itseään pyydettiin valitsemaan opettajansa sillä seurauksella, että raivaajalaisia oli 95, pohjantähteläisiä 13. "Numerot puhuvat, vai mitä? kommentoi Raivaajan reporteri.

Lokak. 4

Etusivulta löytyi tällainen pikku-uutinen: "Presidentti Wilsonia lähellä olevat henkilöt vakuuttavat, että Wilson New Jerseyyn vaaleissa tulee äänestämään naisten äänioikeuden puolesta."

jatkuu sivulla 13

RAIVAAJAN 85-vuotisuuden merkeissä olemme panneet alulle kampanjan tilaajajoukkomme lisäämisestä usealla sadalla. Päämääränämme on 850 UUTTA tilaajaa 85-vuotislahjana! Jokainen UUDEN 12 kk. tilauksen hankkija pääsee osallistumaan vuoden lopulla pidettäviin arpajaisiin. Palkintoina on \$200, \$100 ja \$50. Arvonta taphtuu joulukuun 31, 1990. JOKA kerta kun lähetätte UUDEN tilauksen, laitamme nimenne arpapussiin, josta vedämme voittajat vuoden lopulla. Siis, ei enää lehteä kirtämään kädestä käteen ystäväille, naapurille tai sukulaiselle. Kehottakaa heitä tilaamaan lehti itselleen! Myös oma UUSI tilauksenne osallistuu arvontaan.

Raivaaja Publishing Co., P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

TILAUSLOMAKE USA 12 kk. \$20.00 Ulkomaille 12 kk. \$24.00

Hankkija: _____

Osoite: _____

Tilaaaja: _____

Osoite: _____

Tulevia tilaisuuksia

Fitchburgin Suomalainen Kultaisen Iän Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★ Suomenkielen tunnit maanantai-iltaisin klo 7 - 9 syysk. 17. päivästä marrask. 19. päivään Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Järjestäjä Fitchburgin Kalevan Ritari ja Naiset. Lisätietoja numerosta (508) 874-2780.

★ Kalevan Ritarien Panun Maja No. 24 kokoontuu perjantaina, lokak. 5. p:nä klo 7:30 ill. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg.

★ Pannukakkuaamiainen sunnuntaina, lokak. 7. p:nä klo 7-9 aam. Elm St. Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg. Seurakunnan miehet valmistavat ja tarjoilevat aterian, mikä koostuu letuista tai amerikkalaisista pannukakuista, makkarasta, mehusta ja kahvista. Kaikki tervetulleita!

★ Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, lokak. 8. p:nä klo 8-12 yöllä. Hi-Lites takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★ Lauantaina, lokak. 20. p:nä klo 10:00 aam. - 2:00 ip. Maynardin Kalevaisten myyjäiset Fort Pondilla, Littleton, MA. Leivonnaisia, virvokkeita, käsitöitä ja kirpputori. Lisätietoja numerosta (508) 264-9044.

For sale

UNION LOOM, floor model, for making rugs, good condition, \$300.00. Tel. (508) 376-8382.

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS AMERICAN EXPRESS

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Fitchburg ja ympäristö

50-vuotishäämatkalle sisaruksia tapaamaan

FITCHBURG, MA - Tässä maassa syntynyt, mutta pikkulapsena Suomeen vanhempiensa kanssa muuttanut Eino Schwartz ja vaimonsa Anna juhlivat 50-vuotishääpäiväänsä menneenä kesänä Ruotsin kamaralla.

Hääjuhla oli merkittävä toisestakin syystä - ensi kerran sitten vuoden 1932 Eino tapasi sekä siskonsa Sylvin että veljensä Veikon.

Eino kertoi oman isänsä kuolleen hänen ollessaan 4-vuotias. Äiti meni uusiin naimisiin, mikä kuitenkin päättyi avioeroon. Erotessa lapset tasattiin, äiti piti tyttärensä, isä poikansa. Elettiin vuotta 1932.

Kuusi vuotta myöhemmin Eino pakkasi laukkinsa ja palasi synnyimaahansa, missä on asunut siitä lähtien.

Vuonna 1944 äiti jäi raitiovaunun alle ja kuoli. Siskopuoli Sylvi lähetettiin sotilaseksi naapurimaahan Ruotsiin, mistä tuli hänen uusi kotimaansa.

Kaksi vuotta sitten Schwartzit kävivät Suomessa ja ottivat yhteyttä Suomussalmella asuvaan Einoon velipuoleen Veikko Hytöseen.

ko Hytöseen.

50-vuotishääpäivän lähestyessä syntyi ajatus saada sisarusjoukko yhden katon alle kaikkien näitten vuosien jälkeen. Ja se tapahtui Sylvin ja tämän aviomiehen Thore Andersonin kotona Ruotsissa.

Elokuun 18, 1940 avioituneet Schwartzit juhlivat merkkipäiväänsä myös kotona Fitchburgissa. Kolme pariskunnan viidestä lapsesta pääsi mukaan.

Sisarukset puolisoineen. Edessä (vas.) Anna Schwartz, Sylvi Anderson ja Anni Hytönen. Takana Eino Schwartz, Thore Anderson ja Veikko Hytönen.

Eino ja Anna Schwartz esittelemässä sukutaulua.

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Kirkollisia

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohartaushyvä uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 aam. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaushyvä uutiset lähetetään 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehtarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 illalla aikuisten kuoroharjoitus ja viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, lokak. 7. klo 7:15 aam. Suomen kielinen luterilainen tunti WCMX, 1000 am. Klo 8:15. Suomen kielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 9:00 'Heart to Heart' raamattu tunti. Klo 9:15 Sunnuntaikoulu. Klo 9:30 Korkeakoululaisten raamattu tunti. Klo 10:00 'Elders' rukous. Klo 10:30 Englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 6:00 ill. Virkakunnan kokous.

Lauantaina, lokak. 13. klo 9:00 am. - 4:00 ip. LWML 'Zone Fall Rally' kirkollamme.

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
lokakuun 8. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

Hi-Lites
soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

ROYALSTON JUHLII 225-VUOTISUUTTAAN

Royalstonin pikkukaupunki huomio 225-vuotisuuttaan syyskuun puolessa välissä kolmipäiväisin juhlallisuuksin. Kaupungin talon taakse pystytetty huvipuisto viihdytti lapsia ja lapsenmielisiä koko viikonlopun. Lauantain juhlallisuuksiin kuului mm. pannukakkuaamiainen, paraati, jota oli saapunut seuraamaan lähes 3000-päinen joukko, country western bändi ja paikallinen rockbändi esiintyivät ja päivän päätteeksi tavallisesti hiljaiseloa nauttivan kaupungin taivas kimalteli ilotulituksen väriloistossa. Kuvassa Royalstonin kaupungin valtuutettu John Kirkman (kesk.) vanhempiensa Wäinö ja Martha Kirkmanin seurassa.

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, syysk. 25. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopanen avasi kokouksen tervetuliaistoivotuksillaan. Sitä seurasi "America" ja "Maamme laulu" Neima Johnsonin säestäessä pianolla.

Seuraavat vieraat saivat lämpimän vastaanoton: Aili Jokinen ja Elsie Warren Fitchburgista ja Leena Kokk Lunenburgista.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan; mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Rauni Cote toi terveisiä Aili Johnsonilta, joka ei päässyt kokoukseen. Veikko Peltola kertoi terveisiä Arvi Harjulta ja Mary Kumpulalta.

"Happy Birthday" laulettiin viikon syntymäpäiväsankareiden kunniaksi: Sandra Myllylahti ja Vieno Aho (syysk. 25), Eino Berkiö (syysk. 26), Fabian Raatikainen (syysk. 28) ja Aino Anttila (syysk. 29).

Monet kiitokset seuraaville jäsenille heidän kerholle an-

tamistaan lahjoista: Rauni Cote - \$10.00 syntymäpäivänsä johdosta ja Elsie Desjardins - \$10.00 aviomiehensä Clarence Desjarsinsin muistolle.

Kiitokset myös seuraaville kahvipöydän herkuista: Miriam Orava, Henni Lappalainen, Irja Alitalo, Rauni Cote, Ethel Anttonen ja Aune Luoma.

Juontaja Mildred heino otti sitten ohjaket käsiinsä. Wäinö Berkiö aloitti ohjelman riipeällä hanurimusiikillaan. Todella hienoa, että hän soittaa joka viikko!

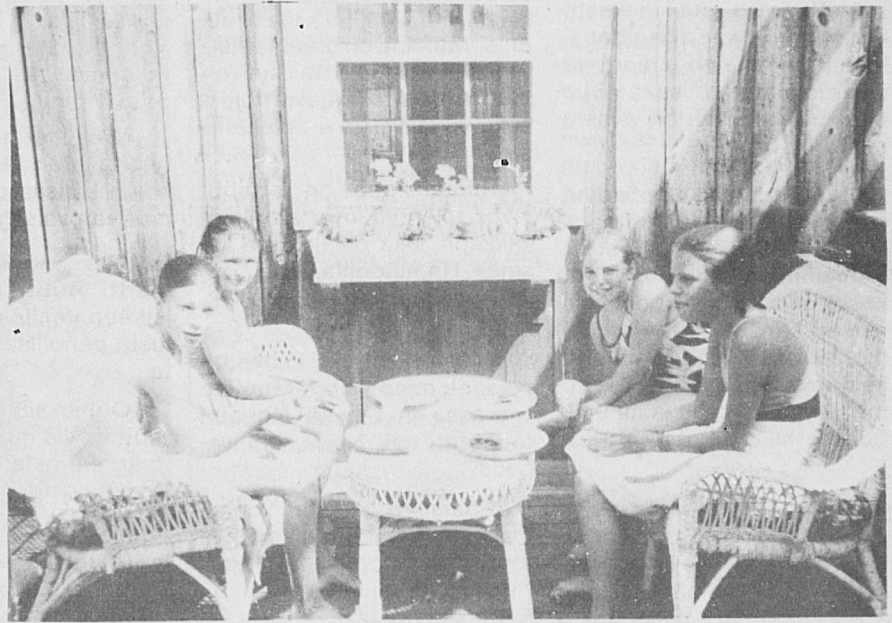
Irene Vilakari lauloi useita kauniita sävelmiä Mrs. Johnsonin pianosäestyksellä.

Rauni Cote luki mielenkiintoisen kirjoituksen.

Ohjelma jatkui Oiva Rauman kauniilla viulusooloilla. Leena Kokk luki mielenkiintoisen itsekirjoittamansa runon - miten lahjakas ihminen!

Päätteeksi kuunneltiin kokolalaisen Heikki Nopasen laulua kasetilta.

Kahvia maukkaainen herkuineen nautittiin Irja Alitalon, Henni Lappalaisen, Miriam Oravan ja Rauni Coten tarjoilemana.

WESTMINSTER, MA - Kansantanhuryhmä Kuutamo juhli kesän päättymistä saunomalla ja uimalla olan takaa Joyce ja Lloyd Hannulan uimaaltaalla. Tämä oli jo toinen vuotuinen sauna "party" Kuutamolle. V-

semmällä olevassa kuvassa Lindsay Eagle, Kristina Klemetti, Corey DiGeronimo ja Jessica Eagle. Toisessa kuvassa ruokailemassa Lindsay Eagle (vas.), Kristina Klemetti, Corey DiGeronimo ja Jessica Eagle.

Kuva: Joyce Hannula

SUOMESSA ...
jatkoa sivulta 11

Wisconsin. Sitä viljeli myöhemmin hänen poikansa.

Salomon Telinillä oli viisi lasta: Impi, Kalle (Charles), Risto, Meimi (Mamie) ja poika, jonka nimeä ei tiedetä. Heillä oli yhteensä 12 lasta (yhdellä neljä ja muilla kaksi).

Edellä lueteltuja tai henkilöitä, jotka heistä jotain tietävät, pyydetään ottamaan yhteys Suomi-Seuraan osoitteella: PL 213, 00171 Helsinki, Finland.

Burlington, MA

Middlesex Community Collegeen Burlington Campuksen "Supper Lecture Series" sarjassa on vuorossa puhe ja diakuvasitys Suomesta tiistaina, lokak. 9. p:nä klo 6 illalla Terrace Hall luentosalissa. Luennoitsijoina Marja-Leena Bailey ja Aire-Maija Schwann. Lisätietoja numerosta (617) 272-7342 ext. 3050.

Helsingin nuoret arvostavat poliisia

Helsinkiäiset 15-18-vuotiaat nuoret arvostavat poliisin työtä. He eivät yleensä pidä poliisia väkivaltaisena tai pelottavana, kertoo nuorten oikeuskäsityksiä selvittänyt tutkimus.

Dosentti Martti Grönfors ja oikeustieteen kandidaatti Ari Hirvonen haastattelivat tutkimusta varten 50:tä helsinkiläistä nuorta.

Tutkijoille oli yllätys, että jengeissä liikkuvat pojat suhtautuivat poliisiin rooliin ensi sijassa myönteisesti. Sen sijaan jengitytöt arvostelivat poliisia poikkeuksellisen jyrkästi.

Yksityisten vartiointiliikkeiden vartijoita nuoret pitivät aggressiivisina, kouluttamattomina ja niuhoina. Nuoret eivät kuitenkaan tiedä, mikä ero poliisin ja yksityisen var-

tijan asemalla ja valtuuksilla on.

Tutkimuksen mukaan nuorten tiedot omista oikeuksistaan ovat perin hatarat.

RAIVAAJAN ...
jatkoa sivulta 11

Newport, NH:ssä kerrottiin paikkakunnan suomalaisten jo pitemmän aikaa touhuneen omaa osuusruokalaa seudulle. Alkuvaikeuksista huolimatta se pääsi vihdoinkin syntymään ja osakemaksuinakin kerääntyi heti alkajaisiksi "joukon toista sataa dollaria".

Lokak. 5

Quincy, MA:ssa esitettiin näytöskappaletta nimeltä "E-vastiina, Majastiina ja Kaisastiina", joka hausalla huumorilla lupasi laittaa "kiukkuisemmankin inehmon hymyilemään".

ALICE & EUGENE HEIKKILA

**TERVETULOA
YSTÄVÄT**

LUNENBURG
FORD • ISUZU

Rte.2A, Lunenburg • 345-1011

**NORTH
END** SUBARU • MAZDA

Rte.2A, Lunenburg • 582-4911

HEIKKILA COUNTRY DEALERSHIPS

FINN-GE-NU-I-TY, n., where the
unusual is usual in speciality advertising.

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminster, MA 01473 • (508) 874-0629

Suomen uutisia

Suomen uutisia

"BBC vääristelee Suomen idänsuhteita"

- Pahantahtoinen ja vääristelevä, ovat Suomen ulkoministeriön ja rajavartiolaitoksen luonnehdinnat BBC:n tekemästä Suomikohudokumentista.

BBC:n asema sekä dokumentin tehneen brittitoimittajan ammattitaito onkin puntaroitu Suomessa uudelleen.

- Pojat ottavat nyt turhia voltteja, heidän reaktionsa on aiheeton jälkibrezhneviläinen pyristys, sanoo puolestaan entinen lehdistöneuvos Lasse Lehtinen.

Freelance-toimittaja Nigel Hamilton BBC:lle tekemä tunnin dokumentti Ison veljen erikoistarjous on osa laajempaa sarjaa, joka kuvaa kahdeksan mielenkiintoisen rajanaapurimaan tapahtumia rajan molemmin puolin. Hamilton liikkuu Suomen itärajalla sekä Suomen että Neuvostoliiton puolella eri vuodenaikoina molempien maiden rajavartiolaitosten sekä Suomen ulkoministeriön avustamana.

Nigel Hamiltonia mainostetaan Suomi-asiantuntijana. Asiantuntemuksen perusteiksi mainitaan mm. 12 vuotta kestänyt avioliitto suomalaisnaisen kanssa sekä Hamiltonin toista vuosikymmentä kestänyt tapa viettää kesäloimat Taipalsaarella ja muualla Suomessa.

Suomesta länsimies venäläisnaiselle

MTV:n Seitsemän jälkeen esitti äskettäin otteita doku-

mentista, joka on saanut sekä rajavartiolaitoksen että ulkoministeriön ihmettelemään ja kiukustumaan.

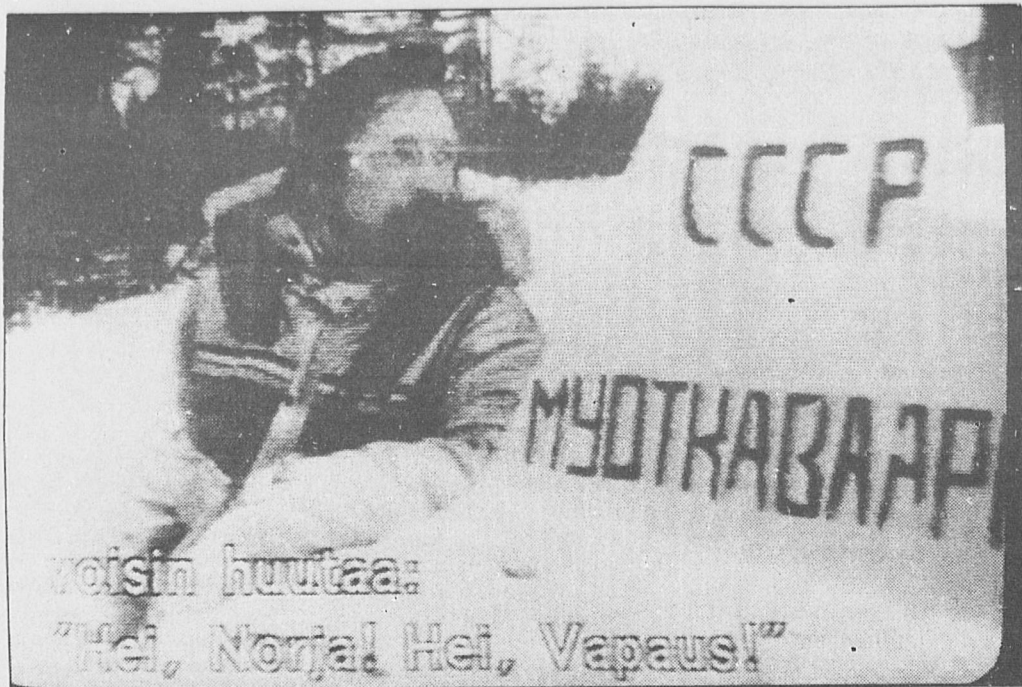
Dokumentissa Hamilton mm. väittää Suomea anabolisten steroidien portiksi sekä venäläisten naisten ainoaksi mahdollisuudeksi saada länsimainen aviomies. Hamiltonin mukaan Suomesta voi vapaasti ostaa länsimiehen. Lisäksi hän väittää, että suomalaislehdet pimittävät tietoa Tshernobylyninvoimalaonnettomuuden seurauksista. Hämmästyttävimmistä päästä lieene väite, että Neuvostoliitto on yksin päättänyt rajan valvonnasta toisesta maailmansodasta lähtien.

Hamilton liikkuu rajavyöhykkeellä aina Kaakkois-Suomesta Muotkavaaraan saakka. Hän kiipeilee majuri Matti Aution opastuksella vartiotorneissa sekä ajelee vyöhykkeellä veneellä, pulkalla ja autolla. Mukana on dramaattisia otoksia susikoirista, univormupukuisista rajavartioista sekä venäläisistä eri tilanteista.

Mukaan hän on ottanut myös rajan yli luvatta tulleen loikkarin, joka ohjelmassa kyselee Hamiltonilta, että "onko" suomalaisten tehtävä kaikki mitä isovelji tekee."

Ohjelman lopuksi Hamilton nojailee rajapyykkiin Muotkavaarassa ja tähyää Norjaan todeten "hei, Norja, hei vapaus!"

Seitsemän jälkeen -ohjelmassa haastateltu ulkoministeriön osastopäällikkö Ralf Friberg hämmästelee eniten BBC:n käytöstä.

Nigel Hamiltonin dokumentti Suomen ja Neuvostoliiton välisestä rajasta esitetään parisakymmenessä maassa ja sen näkee arviolta 100 miljoonaa katselijaa.

- Virallisesti Suomen hallitus ei ole ottanut kantaa asiaan. Suomen edustusto lähetti kuitenkin BBC:lle kirjeen ja pyysi korjaamaan ohjelmassa esiintyvät virheelliset tiedot. Yhtiö ei kuitenkaan suostunut tekemään sitä, Friberg totesi televisio-ohjelmassa.

- Mieliapteen vapaus on tietysti rajaton. Mutta tosiseikkojen kanssa pitäisi olla hienoa varovaisempi, hän jatkaa.

Myös kenraaliluutnantti Martti Autio oli Seitsemän jälkeen -tekijöiden haastattelusta pahoillaan dokumentista.

- Onhan siinä toki hyvääkin, mutta kyllä muutamat kohdat ovat suorastaan sanoen hienoa hävyyttä, Autio sanoo.

Myös IS:n iltayöllä tavoittama ulkoministeriön lehdistötoimiston toimistopäällikkö, ulkoasiainneuvos Petri Tuomi-

Nikula pitää Hamiltonin ohjelmaa vääristelevänä.

- Ohjelmassa on vääriä faktoja, joista vedetään vääriä johtopäätöksiä, Tuomi-Nikula kiteyttää.

- Dokumentti on erinomaisen pahantahtoinen tulkinta Suomen itäisistä suhteista. Vaikea sanoa, mistä pahantahtoisuus johtuu. Olisiko asiaan vaikuttanut se, että Freelance-toimittajan on saatava juttunsa niin myyväksi kuin mahdollista? Tuomi-Nikula kyselee.

"Ei pidä hermostua liikaa"

Hamiltonin ohjelman teon aikana Lontoossa lehdistöneuvoksena toiminut Lasse Lehtinen on täysin toista mieltä kuin ulkoministeriö ja rajavartiolaitos.

- Pojat ottavat nyt turhia voltteja. Hamiltonin ohjelma on hänen näkemyksensä Suomesta. Se ei ole yhtään sen subjektiivisempi kuin monen suomalaisen toimittajan näkemys on Englannista, Lehtinen uskoo.

Lehtinen oli mukana auttamassa Hamiltonia ohjelman teossa ja näki filmin heti tuoreena.

- Ei pidä hermostua hirveästi joka kerralla, kun joku sanoo Suomesta yhdenkin poikkipuolisen sanan. Suomalaisen reaktio on jälkibrezhneviläinen pyristys, jonka mukaan Suomesta pitäisi maailmalla laulaa pelkkiä ylistyslauluja!

Tarja Ahokas (IS)

USA:ssa ohjelma televisioitiin viime keväänä.

Enemmistö kannattaa rantojen suojelemista

Enemmistö suomalaisista tukee hallituksessa valmisteilla olevaa rantojen suojeeluohjelmaa. Suomen Gallupin tekemän ja sanomalehti Kalevan julkaiseman mielipidetiedustelun mukaan 57 prosenttia kansalaisista kannattaa ohjelmaa. Liian laajana suojeleuhankkeena pitää 28 prosenttia väestöstä.

Elo-syyskuun vaihteessa tehtyyn tiedusteluun vastanneista 33 prosenttia pitää ympäristöministeriön ohjelmaluonnosta sopivana ja 24 prosenttia liian suppeana. Kannanotosta pidättäytyi 15 prosenttia haastatelluista.

Sosiaaliryhmistä myönteisimmin rantojen suojeeluun suhtautuvat toimihenkilöt. Viljelijäväestön enemmistö karsastaa suunnitelmaa.

Selvitys Suomen mustalaisten kulttuurista

Opetusministeriössä selvitetään mustalaiskulttuurin asemaa. Ministeriön työryhmän on määrä suunnitella ai-neellisen ja henkisen romaaniperinnön keruu, tallennus ja tutkimus.

Hallituksen selonteossa 1982 edellytettiin mustalaiskulttuurin suojeleu- ja kehittämistä. Sen jälkeen on saatu romaanikielen kieliooppi ja lukemisto. Vielä tämän vuoden aikana valmistuu romaanikielen sanakirja, joka on ainoa Pohjoismaissa ja ilmeisesti koko Euroopassa.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Sodanaikainen pommi löytyi Kuusamosta

Sodanaikainen pommi putkahti esiin Kuusamon keskustassa äskettäin. Runsaan metrin mittainen lento- tai palopommi nousi esiin vanhaa omakotitaloa purkaneen pyöräkuormaajan kauhassa. Poliisin mukaan vahingolta välttyttiin lähinnä hyvällä onnella. Toimintakuntoisen pommin hävitti rajavartiolaitos.

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE
WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM
NEW YORK \$575 - LOS ANGELES \$725
TORONTO \$725

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -

* ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD *

For reservations contact:

TRAVEL SERVICE

425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017

New address, same location

Telephones:
212-832-8989 or 800-677-6454
Puhumme suomea

Suomen uutisia

Kirjojen yön väki täyttäisi stadionin

Viimeistään nyt voi heittää varista käsityksellä, ettei kulttuuri olisi yhtä suosittua kuin urheilu.

Akateemisen kirjakaupan Kirjojen yössä Helsingissä kävi elo- ja syyskuun vaihteisena yönä 46,000 kirjanälkäistä. Täpötäysi Olympiastadion vetää täsmälleen saman väkimäärän.

Helsingin Juhlaviikkojen järjestämä Taiteiden yö keräsi kymmeniätuhansia ihmisiä.

Yksistään Akateemisessa kirjakaupassa järjestetyssä Kirjojen yössä, iltakauden ja aamun puoli kolmen välillä, vaelsi 46,000 kulttuurin kosimaa. Viime vuonna, kun kulttuuriyötä vietettiin ensimmäi-

sen kerran "Akateemisen" kirjailijatilaisuudet ja kirjat vetivät "vain" 25,000 ihmistä.

Täpötäysi Helsingin olympiastadion sattuu vetämään täsmälleen 46,000 ihmistä. Se on aivan täysiä äärimmäisen harvoin.

Johtaja Doris Stockman Akateemisesta kirjakaupasta ei yritä peitellä hyvää mieltä:

- Yöuni jäi hieman lyhyeksi, mutta elämys oli fantastinen. Oli paljon nuorta porukkaa, taiteellista porukkaa, oli opiskelijoita, liituroitaherroja ja isoäitityyppejä - ihan kaikenlaisia.

Toinen syy kirjakauppaväen hymyyn oli tietenkin se, että myös iltamyyni melkein tuplaantui viime vuodesta.

Torstain koko kassa näytti lukua 860,000 markkaa, iltakuuden jälkeinen osuus seteli-

summasta oli 384,000 markkaa.

Kirjakaupan ennätykseen jäi tosin vielä välimatkaa. Se Suuri Perjantai oli viime vuoden jouluaaton aatonaatto, jolloin saldo oli sataatuhatta vajaa kaksi miljoonaa markkaa.

Stockmannin mukaan myös järjestyksenpito sujui, tosin muutamalle huomautettiin, että sisällä ei saa tupakoida. Kirjoja hävisi kassojen ohi kuulemma "vähemmän kuin muulloin". Silminä oli paikalla niin ammattietsiviä, vahtimestareita kuin järjestysmiehiä.

- Yläraja alkaa lähestyä. Mietin töihin tullessani, pitääköhän nyt miettiä ensi vuodeksi sellaista ohjelmaa, joka ei saa olla liian kiinnostava. Tila ei enää kohta riitä, nauhaa Stockmann.

Taiteiden yö havainnollisti, että elävät kirjailijat voivat vetää yhtä paljon kansaa kirjakaupaan kuin elävät urheilijat stadionille.

Suomalaisten kaatuneiden muistopatsas NL:oon

Neuvostoliiton Tsherepovetsiin pystytetään suomalaisen sotilaiden muistomerkki. Tämä lajissaan ensimmäinen muistomerkki paljastetaan syksyllä 1992. Asiasta on sopinut Neuvostoliitossa vastikään vierailut Suomen opetusministeriön virallinen valtuuskunta.

Noin 400 kilometriä Moskovasta pohjoiseen sijaitsevan Tsherepovetsin hautausmaalle haudattiin pelkästään vuosina 1943-1944 109 suomalaista sotilasta. Sotavangit ry:n puheenjohtaja Teuvo Alavan mukaan he kuolivat tauteihin ja nälkään. Huonokuntoisimmat kuolivat tavallisesti ensimmäisen neljän leiri-

kuukautensa aikana.

Keuhkotauti oli tavallinen vaiva. Joskus vieressä lepäävä vankitoveri saattoi kuolla hiljaiseen valituksen ääntäkään päästämättä. Alava itse oli Tsherepovetsissä kahdeksan vankileirillä vuonna 1944 yhteensä 4 kuukautta. Työkuntoiset tekivät leireillä työtä. Alava ei siihen pystynyt, koska oli haavoittunut vaikeasti olkavarteen. Nyt 67-vuotias Alava joutui armeijaan 16-vuotiaana.

Neuvostovankeja pidettiin maanpettureina

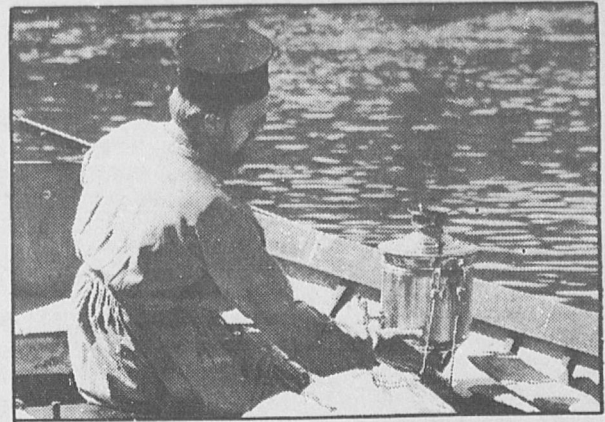
Kuulusteluvaiheen jälkeen vangin kohtelu hieman parani.

Vankien pahoinpitelyt olivat harvinaisia. Leireillä oli lähes kaikkia Euroopan kansalaisuuksia. Ennen vapauttamista vangeilta tiedusteltiin, halusivatko he lähteä kotimaahansa. Sodan loputtua leireiltä elossa selvinneet passitettiin Suomeen.

Neuvostoliitto piti omiakin sotavangejaan maanpettureina. Suomesta palautetut neuvostoliittolaiset sotavangit ajettiin suoraan Uralin keskitysleireihin ja kaivoksiin. Muutaman viime vuoden aikana Neuvostoliitossa on alkanut löytyä ymmärrystä myös pakkotilanteissa sotavangeiksi jääneille.

Neuvostoliitto on viime ai-

Suomen uutisia

Ristisaatto Uudessa Valamossa vuonna 1986.

Puoli vuosisataa Uutta Valamoa

Suomen ortodoksisen kirkkokunnan Uuden Valamon luostarin 50-vuotisjuhlaa vietettiin syysk. 11. p:nä Heinäveden Papinniemiessä.

Uuden Valamon luostarissa on nykyään kuusi munkkilupausta tehnyttä kilvoittelijaa, yksi viitankantaja ja kolme noviisia. Johtajana on vuodesta 1979 lähtien ollut arkhimandriitta Panteleimon.

Uusi Valamo on luostarina avoin, ja pyhiinvaeltajia ja muita vieraita on ympäri vuoden. Vaikka ortodoksisuus on Suomessa vanhin kristillisyyden muoto, on käynti Uudessa Valamossa monelle suomalaiselle ensimmäinen kosketus ortodoksisen kirkkoon.

Vanhan Valamon luostarin veljestön toiveet päästä evakomatkalta takaisin Laatokan saareen murskaantuivat Moskovan rauhaan, jolloin suurin osa Karajalaa ja sen mukana Laatokan saari oli luovutettava Neuvostoliitolle.

Uusi luostaripaikka löytyi Heinäveden Papinniemiestä presidentti Kyösti Kallion neuvon perusteella. Kysymys oli ministeri Saastamoisen kartanosta, joka siirtyi luostarin omistukseen heinäkuussa 1940.

Luostarin uudistumisen käännekohta oli uuden pohjoisen Venäjän kirkkoarkkitehtuuriin perustuvan kirkon rakentaminen ja vihkiminen kesäkuussa 1977.

Suomen ainoa ortodoksinen kansanopisto sai Valamon omat opetus- ja majoitustilat viime vuonna. Viimeisin luostarin uudisrakennuksista on kolmen rivitalon ryhmä Ksenia, johon luostarin ystävillä on mahdollisuus asettua asumaan pysyvästi.

Nato-lähettiläs: Suomen puolustuskyky merkittävä

- Sotilaallinen jännitys Euroopan pohjoisimmissa osissa ei ole kokonaan väistynyt. Joukkojen supistukset pohjoisessa, Naton niin sanotulla pohjoisella siivellä, eivät ole yhtä perusteltuja kuin keski-Euroopassa.

Tätä mieltä on Yhdysvaltain tuore Nato-suurlähettiläs William Howard Taft, joka Euroopan-kiertueellaan esittelee Yhdysvaltain näkemyksiä nimenomaan muuttuneesta tilanteesta.

Aiemmin apulaispuolustusministerinä toiminut Taft sanoi lehdistötilaisuudessa Tukholmassa viime viikolla, ettei hän ole huolestunut Ruotsin puolustusmenojen karsimisesta.

- Puolueettomien Ruotsin ja Suomen puolustuskyky on näkemysmme mukaan merkittävä ja odotamme maiden vatedeskin myötävaikuttavan turvallisten ja vakaiden olojen säilymiseen Euroopassa, vastasi Taft varovaisesti kysymykseen, mitä mieltä hän oli Ruotsin puolustuksesta.

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI
PUOLILTA

Suomalainen juliste esillä Puolassa

Suomalaisen julisteen kehitystä esitellään maailman vanhimmassa julistemuseossa Varsovassa. Noin 200 julisteen valikoima on Lahden julistemuseon kokoelmista.

Suomalaista julistetaidetta ei ole aikaisemmin esitelty yhtä laajasti ulkomailla. Puolaan on lähetetty yli 40 taiteilijan töitä vuosilta 1901-1989.

Leningradin
kaupunginjohtaja:

Moskova voi varastaa lännen avun

Neuvostoliitto tarvitsee länsirahaa, mutta sitä ei saa ohjata Moskovan keskushallinnon kautta, koska silloin se "luultavasti varastettaisiin".

Näin roimii Moskovaa Neuvostoliiton uudistajien kärkiroikan jäsen, Leningradin kaupunginjohtaja Anatoli Sobjshak.

Hän antaa kuitenkin tunnustusta presidentti Mihail Gorbatsheville siitä, että hyväksyessään uudistusohjelman tämä on "viimeinkin siirtynyt samalle puolelle kuin epätoivoiset kansalaiset."

Saksat pohtimaan DDR:n vankien armahtamista

Laajojen vankilamellakkojen kanssa kamppaileva Itä-Saksan hellitus selvittää uudelleen kommunistihallinnon aikana vangittujen armahtamisen mahdollisuutta.

Itä- ja Länsi-Saksan viranomaiset keskustelevat asiasta tällä viikolla.

Itä-Saksassa puhkesi edellissunnuntaina mellakoita 20 vankilassa oikeusministeri Manfred Waltherin poistettua yleisen armahduksen. Vangit sanoivat, että silloin kun heidät oli tuomittu, valtio ei myöntänyt puolustukselle juuri mitään oikeuksia.

Maan hallitus kielsi vankien armahduksen sillä perusteella, ettei maassa enää ole poliittisia vankeja.

Rikollisuus on lisääntynyt voimakkaasti Virossa. Viron sisäministeri on kir-

jannut 12,276 rikosta tämän vuoden seitsemänä ensimmäisenä kuukaute-

na. Pelkästään Tallinnassa 21 ihmistä on murhattu tänä aikana. Lisäksi suurin osa rikoksista jää selvittämättä.

Milliisin toimintaa on arvoستu myös siitä, ettei se valvo kunnolla Viron rajoja. Jokaisella rikollisella on mahdollisuus ylittää maan raja melko vapaasti ja poistua maasta tarvittaessa milliisin ulottumattomiin.

Neuvostoliittolaisesta mafiaasta on tullut viime vuosina osa Viron elämää. Eniten ongelmia on aiheuttanut ns. Permi-mafia.

Viime talvena muodostetun Edgard Savisaaren hallituksen sisäministeri on Olev Laanjärvi, joka työskenteli aiemmin sisäministeriön ns. kuudennen osaston päällikkönä. Laanjärven kaudella osasto toimi menestyksellisesti Neuvostomafiaa vastaan Tallinnassa ja muutamilla muilla paikkakunnilla.

Sisäministerinä Laanjärvi on jatkanut mafian vastaista taistelua. Hänen työnsä on onnistunut tähän mennessä hyvin. Viime kuun alussa Neu-

vostoliiton sisäministeri Vadim Bakatin ja Savisaar allekirjoittivat kauan odotetun sopimuksen, jolla Viron sisäministeriö siirtyy Viron hallituksen alaisuuteen. Näin kaikki uudistukset voidaan tehdä ilman Moskovan erityislupaa.

Milliisi nyt oma

Sopimukseen sisältyy myös Tallinnassa sijaitsevan milliiskoulun siirtäminen virolaisten johtoon. Tähän saakka suurin osa koulun oppilaista on ollut muita kuin virolaisia, ja monet on "lähetetty" kouluun.

Neuvostovallan aikana virolaiset halveksivat milliisin ammattia. Nykyisistä Tallinnan miliiseistä alle kolmannes osaa maan kieltä. Tästä on aiheutunut monia ongelmia.

Laanjärven mukaan viime talvesta alkaen tilanne on alkanut muuttua, ja virolaisia on otettu yhä enemmän milliisin palvelukseen. Tästä kouluvuodesta alkaen milliiskouluun on hyväksytty vain sellaisia, jotka ovat asuneet Virossa vakituisesti, ja koulun opetuskieleksi on vaihdettu viro.

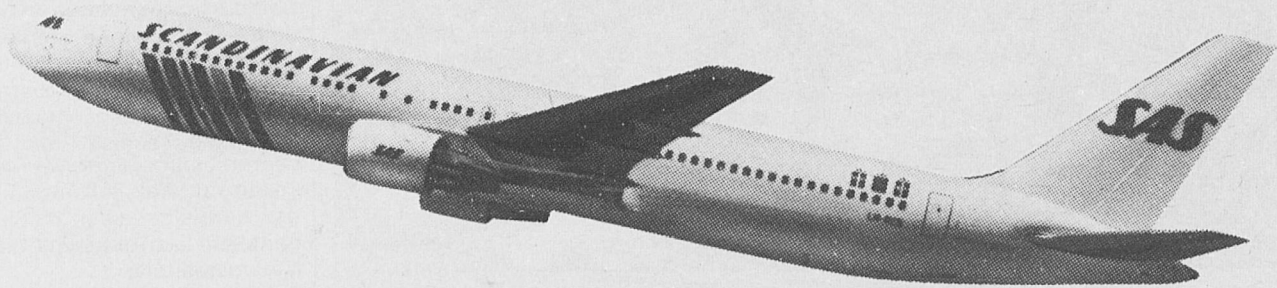

Iranin naisampujat marssivat Aasian kisojen avajaisissa mustiin kaapuihin verhoutuneena.

Minihame liikaa Iranin joukkueelle

Iranin joukkue ei hyväksynyt Aasian kisojen avajaisissa kyltinkantajakseen valkoiseen minihameeseen puettua kiinalaistyttöä. Iranilaisten vaatimuksesta maan nimikylttiä kantoi valkoiseen asuun pukeutunut mies. Iranin islamilaisen tasavallan edustajat olivat uskonnollisiin syihin vedoten pyytäneet järjestäjiä tekemään poikkeuksen maansa kohdalla.

Iranin joukkueessa olevat naisampujat marssivat Pekingin stadionille pitkiin kokomustiin kaapuihin verhoutuneina.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES